

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 272 — GOD. VI.

ŠIBENIK, 28. STUDENOGA 1957.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

PETNAESTOGODIŠNJICA AVNOJ-a

Aprilski slom Jugoslavije 1941. posljedica je ranije nenarodne politike i izdaje. Dok su narodi htjeli da se bore za svoju nezavisnost, panično bježe na vlade, omogućilo je okupatoru, da brzo preгази zemlju. Domaći izdajnici su se odmah snašli i stavili u službu neprijatelja — većina državnog aparata i vojnih komandanata.

Jedino je Partija ostala vjerna narodu. Njen poziv na borbu prihvatile su široke mase, goloruk narod protiv nadmoćnih osvajača i ustanak je obuhvatio svu zemlju.

»PRVI AKT DRŽAVNOG KARAKTERA«

Ovih nekoliko misli stavljeno je prije petnaest godina, 26. i 27. novembra 1942., u Bihaću kao uvod rezolucije koju su donijeli vijećnici Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije na svom prvom osnivačkom zasjedanju.

To zasjedanje odnosno otvaranje AVNOJ-a, kako je rekao drug Tito u svom govoru 1951. godine, građanima Bihaća, pred-

stavlja »prvi akt državnog karaktera« i »prvi korak k stvaranju istinske narodne vlasti i najvišeg rukovodstva«.

U proglasu koji je Vijeće uputilo tada narodima Jugoslavije kaže se između ostalog:

»Veliki uspjesi naše narodno-oslobodilačke borbe, izvojevani junačkim djelima i naporima naše hrabre vojske, omogućili su nam da podignemo svoj glas s oslobođene teritorije naše domovine i da vam objavimo osnivanje antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije, koje današnjim danom, sporazumno s Vrhovnim štabom Narodno-oslobodilačke vojske i partizanskih odreda, preuzima svoje dužnosti po svim pitanjima i stvarima narodnih potreba i života.«

Sada, 15 godina poslije ovog velikog historijskog događaja još mnogo jače treba naglašavati njegov značaj. A naročito je sav dalji razvoj potvrdio pravilnost politike Komunističke partije Jugoslavije, koja je kao rukovodeća snaga stajala na čelu borbe za slobodu.

OPERACIJA UOČI ZASJEDANJA

Što se tada događalo na bezbrojnim frontovima širom naše zemlje?

U nebrojenim jurišima i bojama naši borci su postizali pobjede koje su, kako se to naglašava i u proglasu AVNOJ-a, omogućile da se stvori ovo općenacionalno političko predstavništvo narodno oslobodilačke borbe u Jugoslaviji.

Najzanimljivije je, možda, zaviriti u niz naših, a i neprijateljskih dokumenata o vojnoj i političkoj situaciji u krajevima Hrvatske i Bosne oko Bihaća, kao tadanjeg centra široke oslobođene teritorije u srcu okupirane Evrope.

Ako prelistamo, često vatrom rata opržene požutjele ili kišama isprane dokumente iz mjeseca studenog i prosinca 1942. godine, sjajno možemo sagledati sve ono što je omogućilo našem vojnom i političkom rukovodstvu da se stvori AVNOJ i da se održi prvo zasjedanje.

Borbe su od Banije do Dalmacije, a naročito oko samog Biha-

ća vodile jedinice naše vojske iz Hrvatske i Bosanske Krajinne.

Medu mnogim dokumentima o operacijama oko Bihaća, nalazi se i zapovijest Štaba VIII. Narodno-oslobodilačke brigade Hrvatske od 1. studenog 1942. za napad na Bihać.

U zapovijesti se kaže, da je naredbu za napad dao Vrhovni štab brigadama Bosanske Krajinne i Hrvatske i ističe se značaj Bihaća kao centra iz koga je neprijatelj dirigirao akcijama u Lici, Bosni, Baniji i Kordunu.

Napad na Bihać, kako se u zapovijesti kaže, izvršen je u čast 25-godišnjice Oktobarske revolucije.

Neprijateljska uporišta koja je oko Bihaća trebalo također osloboditi bila su vrlo jaka u Ličkom Petrovu Selu, Ostrošću, Cazinu, Bosanskoj Krupi, Kladašu i drugim mjestima.

Slične zapovijesti izdali su i štabovi II. i IV. Narodno-oslobodilačke udarne brigade Hrvatske. A istih dana, početkom studenog izvršeni su napadi na Sunju, Slunj, Cazin, Kladašu, Dvor i mnoga sela u okolini Bihaća. Konačno tu su i dokumenti o uspjesno izvršenim zadacima za oslobodjenje Bihaća i čitavog toga kraja. Borbe su se vodile kroz čitav mjesec studeni, pa i za vrijeme samog zasjedanja Vijeća u Bihaću. Bihać je oslobođen već prvih dana, dok je Sunj trebalo napadati više puta i oslobođen je tek polovicom studenog, a uoči samog zasjedanja noću 26. studenog, napadani su Dvor i Bosanski Novi.

Međutim, već je bio postignut osnovni cilj velikih operacija za oslobodjenje važnog centra Bihaća u kome je održano prvo zasjedanje AVNOJ-a.

OČAJANJE NEPRIJATELJA

Neprijateljski dokumenti nisu mogli drugo nego da potvrđuju uspjehe ovih operacija na širokom području od Banije do Knina.

Na 4. studenog u jednoj depeshi »zapovjedništva« II. pješačke divizije stoji: »S Bihaćem nema više spoja«. Oficir za vezu kod njemačke 714. divizije natporučnik Ullisperger 8. studenog je javio, da je posada Bihaća »sa 800 pušaka« stajala u Novi, a 600 ustaša u Cazin, te 120 domobrana u Dvor. Istog dana, »zapovjedništvo ustaške vojske« javlja o njihovoj evakuaciji Bužima, Cazina, Vranograča, Otoka, Velike Kladaše, Rakovic, i Ličkog Petrovog Sela.

Kao kruna svega, »Vrhovno oružničko zapovjedništvo« 10. studenog izvještava:

»Od posljednjeg izvješća do danas na cijelom području NDH komunistička djelatnost nije smanjena nego naprotiv pojačana.«

»Opće stanje u državi je jako zabrinjavajuće radi sve jače njihove djelatnosti.«

Dok ovako javljaju ustaše o stanju oko Bihaća i drugdje, »Komande četničkih formacija Bosne, Hercegovine, Like i Dalmacije« 12. studenog je svome gospodaru, talijanskom generalu Mariju Roati poslala jedan očajnički apel za pomoć.

Na teritoriju Dinarskih Alpi — stoji u tome dokumentu — situacija je postala već tako kritična da zagrožava održanje pa i samo postojanje četničkih formacija«.

U ovakvoj situaciji neprijatelja u drugoj godini ratovanja, objavljene su u svijetu odluke o osnivanju AVNOJ-a i o novoj epohi u borbi za slobodu naroda Jugoslavije.

Mahmud Konjhdžić

Praznik Republike

U z huk jedne rijeke, koja se ruši u drugu, umrlo je tamo, u starom Jajcu, bosansko kraljevstvo. I rodila se, pet vjekove kasnije, naša Republika. Ova današnja naša Republika, sa buktinjama u grbu.

Jedna smrt, I jedno rođenje. Smrt su donijeli zeleni turski barjaci, a Republika se rodila pod okriljem crvenih zastava. U mraku kojim je osvajač strašniji od svih, bio pokrio svu Evropu, donesena je pod jačkim bedemima, u tišini novembarske noći, naša historijska odluka. Da bi, dvije godine kasnije, u isti dan, bila potvrđena i proklamirana u Beogradu. Uz bljesak vatrometa i topovske salve,

Od tih dana, onog u Jajcu i onog u Beogradu, dijeli nas nekoliko godina. Dva velika datuma prelaze iz naših sjećanja u historiju, u školske udžbenike, u memoare koje očevi pišu i ostavljaju svojoj djeci. To je zakon vremena.

Ali ona novembarska misao, koju smo objelodanili u jeku rata i potvrdili u prvoj poratnoj godini, živi u nama neprolazno, kao dio našeg nacionalnog bića, I živjet će, blistajući neprolaznim sjajem i značenjem, kao i sve misli potekle iz narodnih dubina.

Novembar je naša prošlost. Naše tvrdo, žilavo držanje za ovu zemlju, naše odupiranje svakojakim nasrtajima i osvajačkim naletima kojima smo vjekovima bili izloženi. Čije li sve oružje nije prozveketalo sokacima starog Jajca od trenutka kad je tamo turski mač o-drubio glavu posljednjem bosanskom kralju do one noći kad je Tito sa svojim sradnicima objavio cijelom svijetu šta mi hoćemo i za kakve se ideale borimo! Kakve li sve vojske nisu razapinjale svoje šatore iznad bijelog, pjenušavog Plivinog vodopada!

Dimovi!
Zgarišta!
Zbjegovi!
Seobe!

Bune i ustanci, ratovi i neostvareni snovi, sve je to kao tragično iskustvo i gorka opomena, kao rana u srcu, putovalo s delegatima u Jajce i progovorilo, riječima iz kojih je stajala cijela zemlja, na onom zasjedanju. Da stvorimo državu sposobnu da odoli svakoj oluji i svim potresima, to je bila odluka, jedna od odluka donesenih u Jajcu.

Novembar je naša današnjica.

Sva u vatni stvaranja i tvoračkih pregnuća, u nastojanjima da što prije isplivamo iz nevolja koje nam je prošlost u naslijeđe dala. Da se otrgnemo od zaostalosti i svoj život, ispunjen novim vrijednostima, organiziramo po vlastitoj volji i nađenju. Novembarski moral, koji nas je kroz Revoluciju nosio i pronio, prožima i ovo naše uporno kretanje kroz sadašnjicu. I snaži nas da, uprkos svim teškoćama, kojih je bilo i kojih će još biti, istrajemo na svom putu.

Novembar je naša budućnost.

Ljudska, humana budućnost, sva od plemenitih zanosa izatkana, I ukoliko se više udaljujemo od prošlosti i onih tereta, koje smo samo u Revoluciji mogli da zbacimo sa svojih leđa, utoliko brže idemo u susret vedrinama koje nam budućnost donosi. Kad cijela jedna zemlja, poučena surovim ispaštanjima u vremenima koja ostavlja iza sebe, ustremi sve svoje snage i nastojanja u jednom pravcu, plodovi njenih napora ne mogu izostati.

Novembar, to smo mi sami. To su naše sveopće želje i snovi, naše žrtve i pobjede, naša odricanja i ciljevi. To je onaj pečat jedne naše vojne jedinice iz vremena rata, nađen među kostima poginulog borca. To su ove skele, svuda oko nas. Ova graditeljska vrela, na sve strane. Novembar je praznik naše Republike. Naš veliki praznik.

Gojko Banović

II. konferencija Saveza komunista općine Šibenik

Vidni upjesi u sprovođenju odluka VI. kongresa SKJ

U nedjelju je u velikoj dvorani Gimnazije održana II. konferencija Saveza komunista šibenske općine, kojoj je prisustvovalo 192 delegata. Oni su predstavljali 2678 članova SK sa područja općine.

Izvještaj o radu organizacije podnio je drug Nikica Bujas, sekretar Općinskog komiteta, a nakon diskusije izabran je novi općinski komitet SK od 31 člana i revizijska komisija od pet članova. Također je izabrano 133 delegata za kotarsku konferenciju Saveza komunista. Delegati su na kraju uputili pozdravne telegrame CK SKJ i drugu T-1, te CK SKH i drugu Bakariću.

U izvještaju je konstatirano, da su organizacije Saveza komunista na području općine i njeni članovi učinili vidan korak naprijed u sprovođenju odluka VI. kongresa SKJ i Plenuma CK SKJ, ali je ujedno i naglašeno da je bilo i slabosti koje će se samo borbom i aktivnim radom uspjeti savladati. Analizirani su također rezultati na privrednom razvoju naše općine. Za prošle dvije godine postignuti su vidni uspjesi. Privredni razvoj bio je usmjeren na dovršenje postojećih ključnih objekata, na rekonstrukciju i preorijentaciji nekih poduzeća, na maksimalno korišćenje kapaciteta. Taj razvoj je nadalje bio usmjeren na usavršavanje organizacije rada i tehnološkog procesa, na izgradnju komunalnih objekata i povećanje produktivnosti rada kao osnove životnog standarda.

U pogledu razvoja poljoprivrede na području općine može se reći da se nije mnogo učinilo. Osobit je teško stanje kod naših zadruga koje u stvari zapostavljaju svoj osnovni zadatak unapređenja poljoprivredne proizvodnje. One rade stihijski, nemaju akcionih programa na osnovu kojih bi mogli pristupiti ozbiljnijem radu.

U izvještaju je istaknuto da u organima društvenog upravljanja na općini učestvuje 3020 građana, a od toga je 1136 članova SK. Istaknuto je, pored ostalog, da su se osnovne organizacije i tvornički komiteti oslobodili starog načina rada i usmjerili aktivnost komunističke na razne oblike društvenog i političkog zivanja. Ispravan rad sekretarijata i tvorničkih komiteta pridonio je da su se organizacije na našem području dobrim dijelom oslobodile onih sitnih organizacionih pitanja koja su odugovlačila sastanke i odvlačala njihovu pažnju od bitnih problema. Prošle i ove godine osnovano je 28 aktivna SK u kojima je obuhvaćeno 403

Izlaganje Ive Družića

U diskusiji je, pred ostalih, sudjelovao i Ivo Družić, sekretar Kotarskog komiteta SK.

On je, između ostalog, rekao da su komunisti zajedno sa radnim ljudima pridonijeli uspjesima koji su postignuti na našem području. Međutim, uz dobre rezultate bilo je i raznih slabosti koje su u stvari posljedica niskog ideološkog nivoa pojedinih članova SK. Morat će se uložiti novi napor u podizanju tog nivoa, jer će jedino tada članovi SK mnogo bolje shvaćati naš socijalistički razvitak a u radu će biti manje propusta i slabosti. Naravno, ne valja se jedino orijentirati na ideološko-politički odgoj, već je radnim ljudima potrebno davati i stručno znanje.

U nastavku izlaganja on se dotakao i metode rada, pa je naglasio da nismo uvijek pronašli najbolje načine i oblike za rješavanje pojedinih pitanja. Općinski komitet, na primjer, morao bi imati bolji kontakt sa tvorničkim komitetima, sindikalnim podružnicama i organima radničkog samopravljanja. Komunisti bi morali imati uvid u cjelokupan rad poduzeća i poznavati njegovu perspektivu. Međutim, oni su danas ustvari izolirani na svojim radnim mjestima. Također i članovi komiteta u poduzećima morali bi poznavati cjelokupan život i rad svog poduzeća. Oni bi u tom slučaju mnogo bolje radili a i problemi poduzeća bi se uspješnije rješavali. Tada bi i radničko upravljanje bilo mnogo

efikasnije. Naime, organi radničkog upravljanja ne bi samo donosili pojedina rješenja nego bi stvarno i odlučivali.

Drug Ivo Družić je govorio i o nekim slabostima organizacija na selu. Naglasio je da se one ne bi trebale baviti samo problemima zadruga, već bi morale razmatrati i ostala obimna i složena pitanja na svom području. One bi, dakle, trebale da sagledaju cjeloviti razvoj sela. Isto to važi i za organizacije na blokovima. Samo bi tu ipak morale učiniti korak naprijed. Naime, komunisti bi se trebali upoznati sa životom i problemima svoje komune. Takav rad neminovno povlači i oživljavanje aktivnosti u svim organizacijama u kojima se nalaze komunisti.

Govoreći o radu članova SK u političkim i društvenim organizacijama drug Ivo Družić je ukazao na jednu štetnu praksu. Za slab rad ili pak nerad SSRN, Saveza boraca ili koje druge organizacije okrivljuju se svi članovi SK. Međutim, ne postavlja se pitanje što rade komunisti u rukovodstvima tih organizacija. A upravo takvo pitanje treba postaviti.

On je također naglasio da ne postoji jedan stalni kontinuirani rad u organizaciji SSRN. Pokrenu se neka pitanja u Socijalističkom savezu, ali se pritom ne ide do kraja. Zapravo ne vodi se računa kako se pokrenuta stvar dalje odvija. Iako se, na primjer, rasprav-

(Nastavak na 2. strani)

Poljana maršala Tita

Foto Brkan

Savjetovanje kotarskih inspektora za rad PRVENSTVENO-ZAŠTITA RADNIH LJUDI

U dvorani NO-a kotara Šibenik održano je savjetovanje kotarskih inspektora za rad sa područja Like i Dalmacije. Savjetovanju su prisustvovali sekretar Sekretarijata za rad Izvršnog vijeća Hrvatske Stipe Ugarković i glavni inspektor Sekretarijata za rad NR Hrvatske Danilo Vuksan. Izvještaj o nesrećama na poslu i pojavama nezakonitosti iz službe radnih odnosa podnio je drug Danilo Vuksan. U višestoj diskusiji u kojoj je uzeo riječ i sekretar Sekretarijata za rad Izvršnog vijeća Hrvatske Stipe Ugarković, pojedini kotarski inspektori iznosili su svoja zapažanja sa područja svoje djelatnosti, a zatim su donijeli izvjesni zaključci. Nakon završenog savjetovanja svi učesnici su posjetili tvornicu lakih metala »Boris Kidrič«.

U izvještaju je istaknuto da je u prvih devet mjeseci ove godine zabilježeno na području naše Republike oko 50 hiljada raznih nesreća na radu i 100 smrtnih slučajeva, dok je izgubljeno preko 748 hiljada radnih dana. Na ime invalidnine isplaćeno je blizu 900 milijuna dinara. Glavni uzroci tome često leže u nepridržavanju zakonskih propisa pri radu, kršenju radne discipline, nedovoljnim higijensko-tehničkim zaštitnim mjerama itd. Nadalje je uočeno da organi radničkog upravljanja i rukovodeći stručni kadar u privrednim

organizacijama nisu dosad u dovoljnoj mjeri sistematski radili na sprečavanju uzroka nesreća na radu, a niti se članovima radnih kolektiva objašnjavaju gubici koji prouzrokuju nesreće. Isto tako na zakonske propise o higijenskim i zaštitnim mjerama pri radu ne gleda se sa osjećajem odgovornosti kao na propise iz ostalih područja djelovanja poduzeća.

Što se tiče nezakonitog kršenja radnih odnosa u prvih devet mjeseci ove godine zabilježeno je oko 13 hiljada raznih intervencija, čiji se uzroci nalaze u neznanju personalnog osoblja kao i samovolji pojedinih rukovodilaca u poduzeću.

Kotarski inspektor Inspekcije rada u Šibeniku naveo je da je zabilježen visok procenat smrtnih slučajeva na radu, naročito u rudnicima boksita i ugljena.

Drug Stipe Ugarković je naglasio da naša poduzeća treba da poduzmu borbu na širokom planu za smanjenje nesreća na poslu i primjene higijenskih i tehničko-zaštitnih mjera. U tom smislu potrebno je mobilizirati sve postojeće snage, a posebno se za to moraju zainteresirati političke organizacije u našim poduzećima. One trebaju da na dnevnom redu svojih sastanaka na prvom mjestu stave brigu o zaštiti ljudi na svakodnevnom poslu.

Skupština Udruženja rezervnih oficira kotara NOVI ZADACI

U petak je u prostorijama Društvenog doma održana Kotarska skupština Udruženja rezervnih oficira, kojoj su pored 100 delegata prisustvovali Miro Kuhač, potpredsjednik NO kotara i kapetan bojnog broda Rade Mrvoš. Izvještaj o radu Udruženja podnio je Milo Vlahov, predsjednik Kotarskog odbora UROJ-a. On je, između ostalog, istakao da je Kotarsko udruženje rezervnih oficira snažna organizacija, koja je u sadašnjem radu mogla imati više uspjeha. Konstatirano je da priličan broj rezervnih oficira na području kotara ne vodi potrebnu brigu o vlastitom vojnom i stručnom odgoju. Tom pitanju će u buduću svakako trebati posvetiti ozbiljniju pažnju. Mnoge organizacije ne posjeduju društvene prostorije, što također otežava normalan rad udruženja.

U izvještaju je također bilo govora o rezervnim podoficirima, kojih ima velik broj na našem području. Oni, međutim, nemaju svoju stalešku organizaciju, pa će se morati poduzeti mjere za okupljanje rezervnih podoficira i njihovo uključivanje u nastavku. Istaknuto je da je nadalje potrebno produbljivati suradnju između rezervnih i aktivnih oficira. Ta suradnja se i dosad pokazala korisnom osobito za rezervni oficirski kadar.

U budućem radu pored jačanja organizacije namuću se brojni zadaci. U prvom redu bit će potreb-

no da se posveti još veća pažnja vojno-stručnoj nastavi u koju bi trebalo uključiti sve članove udruženja. Radit će se na razvijanju punije suradnje s organizacijom Saveza boraca, a također će se razvijati drugarske veze s aktivnim oficirima. Budući da pomnjanje društvenih prostorija otežava rad organizacije, to je odlučeno da se uz pomoć nadležnih faktora konačno riješi taj problem. Rezervni oficiri bi trebalo nadalje da u općinama pomognu osnivanje centra za vanarmijski odgoj. Posvetit će se i ozbiljnija briga okupljanju i uključivanju u stručnu nastavu rezervnih podoficira.

Nakon diskusije izabran je novi Kotarski odbor udruženja od 25 i nadzorni odbor od pet članova. Također je izabrano 7 delegata za Republičku skupštinu Udruženja rezervnih oficira. Prisutni su na kraju uputili pozdravni telegram Vrhovnom komandantu drugu Titu.

KONSTITUIRANJE KOTARSKOG ODBORA UROJ-a

Neposredno nakon skupštine održana je konstituirajuća sjednica novog kotarskog rukovodstva UROJ-a. U izvršni odbor birano je devet članova. Za predsjednika je izabran Milo Vlahov, za potpredsjednika Miro Kuhač, a za tajnika Ante Ivanda.

U kršenju propisa u oblasti radnih odnosa navedeno je nekoliko karakterističnih slučajeva samovolje rukovodećeg osoblja. Tako je iznijet primjer samovolje direktora Boksitnih rudnika u Drnišu koji je pod izlikom »viška« radne snage htio iz poduzeća udaljiti dvojicu radnika, a direktor građevnog poduzeća »Udarnik« u Drnišu bezrazložno je dao otkaz jednom radniku, kojemu je zatim čitav mjesec i po dana isplaćivao beriva, iako za to vrijeme nije bio u radnom odnosu. Sličnih pojava nezakonitih kršenja bilo je i u drugim privrednim organizacijama na području Dalmacije. (J.)

NOVI POGON - PRVI PROIZVODI

Ovih dana posjetili smo upravitelja novog pogona za proizvodnju aluminijskih artikala na Ražinama Iva Ivića, koji je spremno odgovorio na nekoliko pitanja koja je postavio naš suradnik.

— Prvi proizvod ovog novog pogona, koji se danas nalazi u sastavu tvornice lakih metala »Boris Kidrič«, aluminijski prozor, bit će dogotovljen 29. studenoga, u čast Dana Republike, rekao nam je drug Ivić. U nastavku našeg razgovora, on je kazao, da taj prvi proizvod predstavlja početnu fazu na izradu prve aluminijske konstrukcije u našoj Republici za potrebe sindikalnog odmorališta metalurga i rudara Hrvatske, koji se podiže u Krapinskim Toplicama. Rad na izradi aluminijske konstrukcije započeo će idućeg mjeseca, budući da su prethodno izvršene sve potrebne pripreme za početak prve malobrojne serije jednog tipa dvokrilnog prozora od ukupno 48 komada, dok će daljnji radovi biti nastavljeni u 1958. godini za koje se očekuju detaljni nacrti.

KADA SU UDARENI TEMELJI BUDUĆOJ TVORNICI?

— Pripreme za osnivanje novog pogona koji će prerasti u tvornicu započele su u kolovozu ove godine. Zasad on djeluje u jednoj maloj prostoriji, a u toku idućeg mjeseca pogon će biti proširen jednom ovcem halom. Međutim, u perspektivi je izgradnja velikog objekta, za što je već izrađen idejni projekt, od strane »Plana«, zagrebačkog arhitektonsko-projektnog zavoda za industriju. Dok se ne pristupi gradnji nove tvornice, sadašnji pogon posjedovat će prostoriju za mašinska postrojenja, zatim montažnu halu i polirnicu. Presaonica TLM »Boris Kidrič« od dosad mnogobrojnih isporuka našim i inozemnim dobavljačima, započela je s isporukom prvih aluminijskih profila za primjenu u građevinarstvu i ovom pogonu, koji će proizvoditi aluminijske konstrukcije za prozore, vrata, izloge i tome slično.

DA LI ĆE SE PROIZVODITI ARTIKLI ZA ŠIROKU POTRŽNJU?

— Poznato je da se aluminij u njegove legure danas sve više upotrebljavaju u gotovo svim gra-

Naš intervju

NA PRAGU NOVE ETAPE

PREDsjedNIK NARODNOG ODBORA PETAR RONČEVIĆ O NEKIM PROBLEMIMA ŠIBENSKE KOMUNE I RADA NARODNOG ODBORA

Završena je prva etapa u razvoju šibenske komune. Od njenog formiranja — prvoga listopada 1955., rođendana početka funkcioniranja komunalnog uređenja, komuna je učinila značajan napor i postigla veliki napredak u organiziranju svojih proizvodnih snaga i privrede uopće, a naročito u razvijanju samopravljanja građana. Novozabrani Općinski narodni odbor nalazi se u toliko lakšoj situaciji, jer ima iza sebe iskustvo prethodnika, a komune solidnu materijalnu bazu, naročito u izgrađenju industriji. Evo što nam je u nevezanom razgovoru, na pragu nove etape rada, kazao predsjednik Narodnog odbora općine Šibenik — o problemima daljnjeg napretka naše komune i rada Narodnog odbora:

— Interesantan je razvitak šibenske komune. Ona je već danas u redu privredno najrazvijeniji komuna u Hrvatskoj. Već ovakav razvitak, naročito industrije, traži razvoj drugih grana. Nagli porast stanovništva i veliki porast broja ljudi zaposlenih u industriji i privredi uopće, postavlja pred nas kao prvorazredni zadatak — razvitak zanatstva, otvaranje servisa i uslužnih radionica. To bi trebalo učiniti u gradu. Međutim, za dobru opkrbu naših građana poljoprivrednim artiklima, pored izgrađenog velikog i modernog skladišta i hladnjače, što Narodni odbor podiže na Ražinama, mislim da je za daljnje snabdijevanje grada i sniženje cijena poljoprivrednih proizvoda, važno povezivanje sa našim zaleđem. Tu se na prvom mjestu postavlja kao zadatak uvođenja intenzivnije obrade šibenskog polja, da se iz sredstava fonda za unapređenje poljoprivrede razviju poljoprivredne kulture i voćarstvo, a u širem rajonu, da se orijentiramo na proizvodnju kninskog polja.

— U industrijskom pogledu, sad je bitno, da na bazi industrije, koju imamo, vidimo što možemo dalje razvijati. Na prvom mjestu je proširenje kapaciteta proizvodnje glinice u Tvornici aluminija u Lozovcu, kako bi vlastitom proizvodnjom podmirivala kapacitete svoje elektrolize. Na tome se već radi i

u toku je traženje kredita. Rekonstrukcija ne će zahtijevati mnogo, a to su veoma rentabilne investicije. Osim toga, radi se na tome, da se iskoriste sirovine i polufabrikati, koje nam pružaju tvornice u Ražinama i Crnici. Nešto se već radi na tome. Uz TLM »Boris Kidrič« razvit će se pogon za izradu finalnih proizvoda — aluminijskih elemenata, kao što su okviri za prozore i vrata i td. Moramo očekivati bržu orijentaciju građevinskih poduzeća, da aluminij zami-jeni skupo i manje trajno drvo. Tvornica ferolegura moći će od svojih uzgrednih sirovina proizvoditi veoma traženi brzovezujući podvodni cement i jednu vrstu čelika — gus. U perspektivi je proizvodnja soli, na mjestu nekadašnjih solana u Zblaču i Morinju. Istrazni radovi su u toku, koji pokazuju, da će se proizvodnja soli na tom području moći uspješno organizirati. To su neki od vidova perspektivnog razvoja naše komune. Izbor novog Narodnog odbora poklapa se sa izradom perspektivnog programa razvitka naše zemlje, što će imati utjecaja i na razvitak naše komune.

Dakako, Narodni odbor ima i teškoća. Jedna od njih je slabo ostvaren plan proizvodnje u devet mjeseci ove godine. Budžet Narodnog odbora ostvaren je sa 62 milijuna dinara manje nego što je planirano iz prihoda privrede.

— Važan faktor u razvijanju samopravljanja i razvijanja samoinicijativne predstavljao bi razvijeni rad mjesnih odbora. Na njih se do sada premalo poslova prenosilo, a to sprečava i jedan objektivni razlog — jer zakonom još nije riješena materijalna osnova, bez koje će se teško snalaziti u radu. Na taj način su naročito pogodna veća mjesta u općini, koja su u statusu i najmanjih sela. Na primjer Zlarin, bivši općinski centar, kad bi imao Narodni odbor imao bi i nešto svojih sredstava, svoje stambene, putne i investicione fondove i premda bi oni bili maleni, bila bi to sredstva veća, nego što se sada ulaže. Narodni odbor je znatno povećan. U obdava vijeća sada je birano 140 odbornika, a njegov sastav je kvalitetniji, sa više stručnih ljudi; koji će se sigurno lakše snalaziti u poslovima, koji stoje pred njima.

Nastavak izlaganja druga Ive Družića

(Nastavak sa 1. strane)

ljalio o kućnim savjetima i savjetima potrošača, ipak oni ni danas nisu dovoljno aktivni.

U nastavku izlaganja on je rekao da je osnovni zadatak komunista da se bore za povećanje lične i opće potrošnje. Komune također moraju da razmotre što sve one mogu učiniti da se poboljša životni standard njenih radnih ljudi. Nadalje komunisti u poduzećima moraju pogledati što se učinilo i što se još može napraviti na organiziranju bolje proizvodnje, štednje, smanjenja proizvodnih troškova i ostvarenja proizvodnog plana. Istakao je da posjedujemo vrlo jaku materijalnu bazu, ali je ujedno i postavio pitanje da li smo sve učinili u cilju iskorišćavanja postojećih kapaciteta. Isto tako se postavlja pitanje da li se na našem području sve poduzelo u svrhu brže izgradnje stambenog fonda. On smatra da bi se trebalo orijentirati na jeftiniju izgradnju.

Narodu šibenskog kotara čestitaju Dan Republike

KOTARSKI ODBOR SOCIJALISTIČKOG SAVEZA
KOTARSKI KOMITET SAVEZA KOMUNISTA
KOTARSKI SINDIKALNO VIJEĆE
KOTARSKI ODBOR SAVEZA BORACA NOR-a
KOTARSKI ODBOR RATNIH VOJNIH INVALIDA
KOTARSKI KOMITET NARODNE OMLADINE
KOTARSKI ODBOR UDRUŽENJA REZERVNIH OFICIRA

KNINSKA KRONIKA

Pripreme za proslavu Dana Republike

U Kninu, kao i na čitavom području općine vrše se pripreme za što svečaniju proslavu 29. novembra — Dana Republike. U organizacijama Socijalističkog saveza, radnim kolektivima i školama održat će se prigodna predavanja o značenju Dana Republike. Kulturno-umjetnička društva, grupe i sekcije izvest će niz priredbi kulturno-prosvjetnog i zabavnog karaktera.

U okviru proslave Dana Republike svi odredi organizirat će svečano primanje najmlađih učenika u pionirsku organizaciju.

Uoči 29. novembra u Domu JNA u Kninu održat će se svečana akademija, a u prazničke dane bit će organizirano narodno veselje, koje

PRIPREME ZA PROSLAVU DANA REPUBLIKE

U svim radnim kolektivima Strmičice vrše se pripreme za proslavu Dana Republike. Na okolnim brdima bit će zapaljeni krijesovi, a u zadržanom domu održat će se svečana akademija, na kojoj će nastupiti dramska sekcija KPD »Prosvjeta«. Na programu će se nalaziti dramski komad »Školski nadzornik«, a folklorna grupa izvest će splet narodnih kola. (V. Z.)

GODIŠNJA SKUPŠTINA IZVIDAČA I PLANINKI

U Kninu je održana IV. godišnja skupština odreda izviđača i planinki, na kojoj je izvještaj o radu u protekloj godini podnio starješina Odreda I. Radovčić. Zapaženo je da su u ovoj godini postignuti značajni uspjesi, a posebno je velik napredak učinjen u omasovljenju organizacije koja danas broji preko stotinu članova. (M.)

Iz rada Narodnog odbora

Na posljednjim odvojenim sjednicama obaju vijeća NO općine Knin izvršena je izmjena i dopuna Statuta, kojim se povećava broj članova u nekim savjetima. Pored toga, donijeta su rješenja o davanju garancije »Trgozadrugaru« na iznos od 1.400.000 dinara u svrhu nabavke razne opreme, radi modernizacije trgovačke poduzeću »Komunalac« na iznos od 700.000 dinara za izradu kupatila i Stolarskom poduzeću Knin na iznos od 8 milijuna dinara za nabavku razne opreme radi unapređenja proizvodnje. Usvajena je promjena naziva poduzeća HE Mi-

Iz matičnog ureda

ROĐENI
Ante, sin Zlatka i Slavke Majer; Radmila, kći Dmtra i Marte Dobrijević; Dragica, kći Stevana i Ilinka Zlalić; Divna, kći Danice Živković; Stevan, sin Nikole i Anđelije Brkić; Anica, kći Stevana i Božice Bjelobrč; Milodar, sin Milana i Marte Bjelobrč; Boja, kći Bože i Kate Milković; Bosiljka, kći Ilije i Ružice Savić; Milan, sin Đure i Danice Dragić; Pavao sin Milana i Cvijete Kostur; Ljuba, kći Sime i Božice Novoselac; Milica, kći Boška i Marije Kostur; Ana, kći Duje i Ljube Maras; Milana, kći Nikole i Milice Rašković; Ni-

ke biti popunjeno gostovanjem pjevača, članova Radio Beograda, koji će prirediti veće narodnih pjesama i šlagera.

Zastave, svijetleće parole, zelenilo, ukrašeni izlozi u čast Dana Republike, davat će gradu zaista praznički izgled.

AKADEMIJA U ČAST 38-GODIŠNICE SKOJ-a

U nedjelju je KUD »Pero Milanović« iz Knina gostovalo u Strmičici, gdje je priredilo akademiju u čast 38-godišnjice SKOJ-a. O značajnoj godišnjici govorio je predsjednik Općinskog komiteta Narodne omladine Knin Glišo Kablar. Potom je nastupilo KUD »Pero Milanović« koje otpjevalo nekoliko borbenih pjesama. (V. Z.)

Izabrani kotarski odbornici

Prošle nedjelje održane su sjednice općinskog vijeća i vijeća proizvođača na kojima je izvršeno biranje odbornika za vijeća NO kotara.

Na sjednici općinskog vijeća od predložene 18 kandidata u kotarskoj vijeće izabrano je 14 odbornika i to: Branko Jelić, Mate Jukić, Božo Radić, Špiro Crnogorac, Branko Radinović, Stevo Vukađin, Dako Dumić, Dušan Čenić, Mile Radić, Nikola Dmitrović, Pero Knežević, Vujo Muždalo, Dara Kasum i Dušan Popović.

Na sjednici vijeća proizvođača najprije je izvršen izbor kotarskih odbornika iz grupe industrije, trgovine i zanatstva. Bilo je predloženo 12 kandidata, a izabrano je

Godišnjica oslobođenja Knina

Narod Kninske krajine proslavit će 3. decembra 13-godišnjicu oslobođenja svoga grada i čitavog kraja. Proslava će i ovoga puta podsjetiti njegove građane na teške borbe koje su pred trinaest godina vodile protiv okupatora proslavljene jedinice VIII. korpusa u kojima je, pored dalmatinskih partizana, bilo boraca iz svih krajeva naše zemlje, da bi konačno u zoru 3. decembra 1944. godine skršile očajnički otpor njemačkih snaga. Čuvenom Kninskom operacijom, naše jedinice, iako uz osjetne gubitke, uspjele su uništiti okupatora i njegove pomagače.

Podsjećajući se na borbe, koje su ovom gradu donijele slobodu, narod Kninske krajine odat će zahvalnost svim borcima i položiti će cvijeće na grobove boraca palih za oslobođenje Knina.

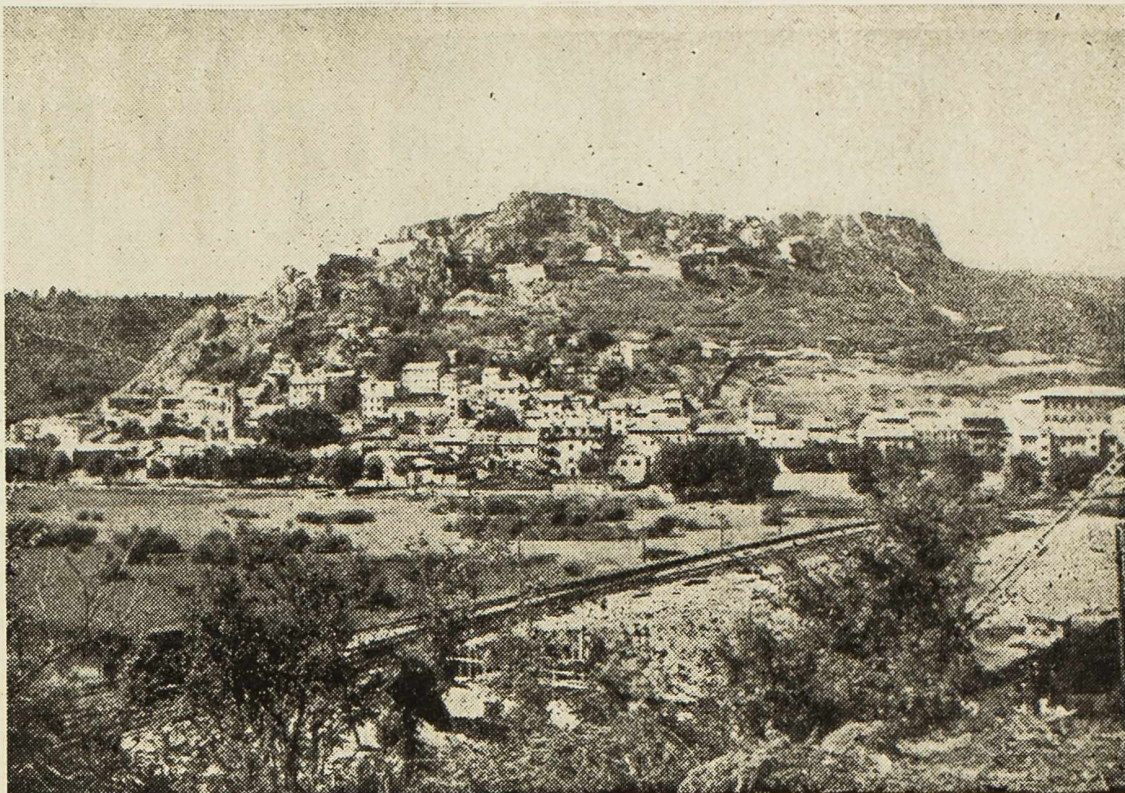
GRADNJA ŠKOLSKE ZGRADE U RUPAMA SLABO NAPREDUJE

Punu godinu dana vršile su se pripreme za gradnju školske zgrade u predjelu Laškovića. Radovi su počeli još u kolovozu, a potom su obustavljeni. Budući, da su potrebna sredstva već osigurana, trebalo bi da mjerodavni faktori ponedu više računa o nastavljanju radova. I mještani bi trebali pružiti veću podršku podizanju same zgrade, jer o njoj ovisi kada će škola biti dovršena. B. S. Nastavljanjem radova ne bi se smjelo odugovlačiti, jer je već krajnje vrijeme da se u tom mjestu konačno podigne prikladna zgrada za školu. M. S.

SMRITNO NASTRADA O D KAMIONA

Ovih dana dogodio se nesvakidašnji slučaj u Đevrskama, kojom prilikom je smrtno stradao Rajko Mandić (pok. Uroša iz Đevrseka). Kada je trebalo da se vino prebaci do Knina, šofer kamiona je prilazio mjestu utovara bačava. I umjesto da krene naprijed, on je u zabuni dao gas natrag i tako usmrtio Rajka Mandića koji je stajao u tom času na pragu dvorišnih vrata.

Polkajni Rajko Mandić iza sebe ostavio je dvoje neke djece. Interesantno je napomenuti da je pred izvjesno vrijeme stradao od slične nesreće njegov brat, dok mu je ranije i otac poginuo u saobraćajnoj nesreći. (B. P.)

KNIN

Novi odbornici

Puna odgovornost prema društvenoj zajednici

Odbornici narodnih odbora rješavaju o pitanjima, koja su od odlučnog značenja za život i rad naših građana, za razvijanje i učvršćenje komunalnog sistema, za izgradnju općina i kotara, a s tim time i o pitanjima o kojima ovisi naš opći društveni razvitak. Odbornici dolaze u situaciju da odlučuju o tim pitanjima na sjednicama narodnih odbora, odnosno vijeća čiji su članovi, ili kao članovi raznih organa narodnog odbora (savjeta, komisija i slično). S druge strane, odbornici predstavljaju onaj aktivni faktor, koji se na terenu suočava s raznim problemima — od problema koji su važni za pojedine građane, odnosno privredne i druge organizacije do općih pitanja, koja se odnose na razvijanje raznih oblika samoupravljanja, na učvršćenje političkih prava radnih ljudi, odnosno samoupravnih prava radnih kolektiva, pojedinih ustanova društvenih službi i slično. Svi ti za-

daci čine odbornike jednim od najvažnijih društvenih radnika u općini, odnosno u kotaru. Dužnosti, koje su povjerene odbornicima prati odgovornost odbornika prema društvenoj zajednici, prema svim radnim ljudima. Mnogostrana i raznovrsnost zadataka, kojima se bavi odbornik zahtijevaju i određene metode u njegovom radu, u upoznavanju aktualnih pitanja, koja se moraju rješavati u određenom vremenu, kao i u brizi da se pronalaze pogodna rješenja za ta pitanja, i da se ta rješenja provode u život.

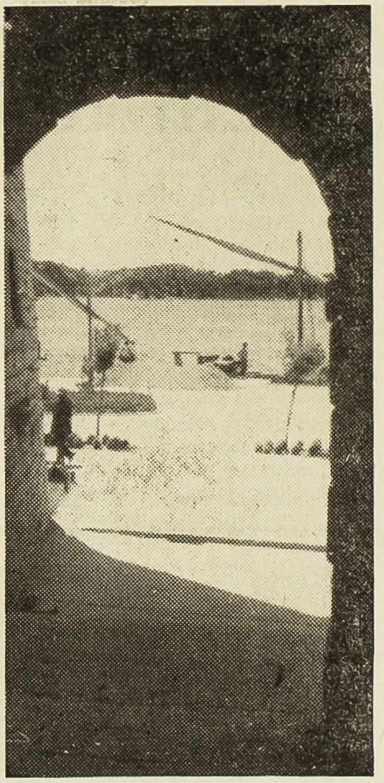
U tom pogledu u prvom redu je korisno da odbornik stalno raspolaze s raznim podacima bez kojih se je teško snalaziti u složenom mehanizmu komunalnog samoupravljanja. Tu se, na primjer, radi o podacima o stanovništvu i strukturi stanovništva općine i kotara, o privredni i privrednim poduzećima, o raznim društvenim službama kao što su: školstvo, narodna zdravlje, socijalne zaštite i sl., o političkim i društvenim organizacijama itd. Takvi i slični podaci predstavljaju važno pomagalo i orijentaciju u radu odbornika.

Odborniku je potrebno da u cjelini bude upoznat sa svojim pravima, i da koristi ta prava u skladu sa zadacima, koji stoje pred njim, kao i u skladu sa ciljevima radi kojih mu ta prava po zakonu pripadaju. Nije potrebno posebno isticati, da se odbornik mora dobro upoznat organizacijom narodnog odbora, odnosno između pojedinih organa narodnog odbora i funkcija, koje ti organi imaju u okviru zadataka narodnog odbora kao cjeline, a napose sa načinom rada

narodnog odbora i onih kolegijalnih organa, u koje ulaze i odbornici narodnog odbora.

Jednog od najvažnijih pitanja funkcioniranja komunalnog sistema predstavlja opseg nadležnosti narodnih odbora. Tu se radi o poslovima, u pogledu kojih narodni odbori, odnosno njihovi organi imaju ne samo pravo već i dužnost da ih redovno obavljaju. Upoznavanje sa sistemom nadležnosti neophodno je za razvijanje inicijative odbornika za njihovo snalaženje u kompleksu zadataka o kojima treba misliti i kojima se treba baviti, a onda konačno i za rješavanje tih zadataka.

To su samo neka od važnijih pitanja, koja se odnose na što potpunije osposobljavanje odbornika na liniji ispunjavanja dužnosti, koje im povjerava društvena zajednica. Jedna od osnovnih teškoća u tom radu je svakako pomankanje podnesnih priručnika ili sličnih pomagala, koja bi na pristupačan i jasan način informirala odbornike o navedenim i drugim pitanjima, koja su za njih i njihov rad od neposrednog interesa. No, tu treba koristiti i druge forme, kao što su povremeni seminari o pojedinim pitanjima, sastanci na kojima se provode diskusije na temelju kraćih referata, omogućavanje odbornicima da se upoznaju s određenim članovima u stručnoj štampi i slično. U tom pogledu treba pozdraviti inicijativu nekih narodnih odbora, koji su prišli osnivanju klubova narodnih odbora, unutar kojih se mogu uspješno razviti najrazličitije forme za upoznavanje odbornika sa svim onim stvarima s kojima oni moraju ovladati. B. P.

Svojim čitaocima i suradnicima čestitamo DAN REPUBLIKE

VIJESTI IZ DRNIŠA

OSPOSOBLJAVANJE KADROVA U TRGOVINI

Za zaposlena lica u trgovini, a naročito u zadržanom sektoru Trgovačka komora u Drnišu organizirala je šestmesečni seminar. Ovaj seminar započeo je rad sa 14 polaznika. Nakon završetka seminara, polaznici će polagati stručni ispit za kvalificirane radnike u trgovini. (m)

PRVA NON-STOP PRODAVAONICA U DRNIŠU

U Drnišu već duže vremena radi non-stop prodavaonica prehrambenih artikala, koja je otvorena svakog dana od 7 do 19 sati, a nedjeljom od 7 do 10 sati. Ovo je veoma korisna novina u trgovini Drniša. (m)

UHVAČEN MARKIRANI GARDELIN

Prije izvjesnog vremena, učenik II. razreda Škole za učenike u pri-

redi Ante Zoričić, uhvatio je na Novom pazu u Drnišu markiranog gardelina s oznakom Ornit. Institut Zagreb, Jugoslav A-197842. Skinuta oznaka s uhvaćenog gardelina poslana je Institutu u Zagreb. (m)

BIJELI KUPUS IZ RUME NA DRNIŠKOJ PJACI

U srijedu 20. o. m. na drnišku tržnicu dopremljena je veća količina kupusa. Proizvođači iz Rume i Bosanskog Šamca dopremili su preko 4 vagona kupusa. Također je bio dopremljen kupus iz Sinja (oko 6000 kg).

Interesantno je, da su proizvođači iz Rume i Bosanskog Šamca prodavali kupus po 6, 7, i 8 dinara po kilogramu, a na veliko proizvođači iz Rume nudili su ga po 4 dinara. Gotovo sve dopremljene količine su rasprodane. (m)

„TRANSJUG“ - MEĐUNARODNO OTPREMNIŠTVO - ŠIBENIK
Preuzima sve otpremničke poslove u uvozu i izvozu, te posreduje kod osiguranja transporta, carinjenja robe i iznajmljivanja brodova.
PRAZNIK REPUBLIKE
ČESTITA
radnim ljudima i poduzećima šibenskog kotara

»SABIRAČ«
poduzeće za promet otpacima i sortirnicama obojenih metala
Svim poslovnim prijateljima i radnom narodu Šibenika
ČESTITA
DAN REPUBLIKE

Problemi kulturno-prosvjetnog rada u općinama POTREBNA JE MNOGO VEĆA PAŽNJA

Zadaci koji se postavljaju pred općine usmjereni su sve više ka njihovom osamostaljenju kao samoupravnih jedinica koje će biti sposobne da vlastitim snagama rukovode sa svim sektorima života. Ovo naravno pretpostavlja određeni stepen razvika ljudi iz čijih će se redova regrutirati oni koji će na svojim leđima nositi teret složenih zadatak uprave, čijim podružstvomljenjem i broj ovih ljudi postaje sve veći. Za to je svakako potreban, između ostalog, a mi žda iznad svega ostalog, intenzivan kulturno-prosvjetni rad, kroz sve njegove forme, u svakom mjestu i sa svima. A forme kulturno-prosvjetne aktivnosti su mnogostruke, mogu se primjenjivati prema specifičnim uslovima mjesta i pojedinaca i njihovim potrebama.

Sudeći prema podacima o kulturno-prosvjetnoj aktivnosti u prošloj sezoni za kojima raspolažemo, a koji su prikupljeni u ružnu mjesecu ove godine, teško se može reći da su sve općine na području

šibenskog kotara dale jednaku važnost ovom sektoru javnog života. Uzmimo samo narodna sveučilišta čiji rad je naročito značajan za obrazovanje ljudi, a koja bi barem u općinskim centrima morala biti postavljena na čvrstim organizacionim temeljima. Međutim, u Vodicama, na primjer, ono u protekloj sezoni nije bilo aktivno, navodno zbog preopterećenosti prosvjetnih radnika. U Oklaju je zadnje predavanje bilo održano u oktobru prošle godine, u Skradinu u januaru ove godine, a u Primoštenu su održana samo dva predavanja i to prigodno-politička. U Tijesnome su održana svega 4 predavanja, a u Stankovcima od juna nije održano ni jedno predavanje. S druge strane, sveučilište u Kninu održava često predavanja u samom Kninu i okolnim mjestima, koristeći se filmovima i dijafilmovima. Ne može se podcijeniti ni aktivnost sveučilišta u Kistanjama, dok bi u Šibeniku sigurno bilo aktivnije, kad bi raspolagalo sa većim materijalnim sredstvima.

A knjižnice? Smatra se da bi svako selo trebalo da ima knjižnicu, a da bi one u općinskim centrima morale da budu formirane kao ustanove sa svojim budžetom i plaćenim osobljem. Koliko smo još daleko od toga ilustrirati ćemo činjenicom, da, na primjer, knjižnica u Oklaju ima svega oko 200 knjiga, da izvjestan interes za čitanje postoji samo kod učenika. Nove knjige se ne nabavljaju još od 1951. godine. Članarinu članovi uopće ne plaćaju, a knjige se izdaju bez ikakvih karata ili iskaznica. Isti je slučaj i u Stankovcima. U Skradinu knjižnica ima svega 244 knjige. Interes za čitanje je veoma slab i od 50 članova svega desetorica su redoviti čitaoci. Čudan je aranžman napravljen u Primoštenu između tamošnje knjižnice i prodavaonice voća i povrća. Za vrijeme ljeta, dok je sezona voća, knjižnica ustupa svoje prostorije prodavaonici, da bi, pošto završi sezona, vratila se u svoje prostorije. U Tijesnome nemaju podesnog lica za vodenje knjižnice, a ne postoji ni fond za nabavku knjiga, te se nove knjige uopće ne nabavljaju. O neprikladni, neuglednim, nekulturnim i nimalo reprezentativnim prostorijama i namještaju Gradske knjižnice u Šibeniku već se godinama govori i piše, ali se još ni do danas nije ništa izmijenilo. I tako ostaje vrlo mali broj knjižnica koje odgovaraju svojoj svrsi.

Nije teško primjetiti da je kul-

turno-prosvjetni rad najslabiji u općinama u kojima je on možda najpotrebniji s obzirom na stepen zaostalosti tamošnjeg stanovništva. Tu u prvom redu spadaju Oklaj, Stankovci i Skradin. I ono nešto kulturno-prosvjetne aktivnosti u općini Oklaj odvija se isključivo u samom Oklaju, a njezini nosioci su uglavnom nastavnici i učenici osmogodišnje škole, članovi KUD »Mladost«. U ostalim mjestima na teritoriju općine ne provodi se nikakva forma kulturno-prosvjetnog rada. Još gora situacija je u općini Stankovci u kojoj se teško može govoriti o bilo kakvom kulturno-prosvjetnom radu. Uzmimo ono što, barem na papiru, postoji u ovoj općini. Narodno sveučilište: dva predavanja u čitavoj godini. Knjižnica: 200 knjiga, interes za čitanje nikakav. Kazalište lutaka: neaktivno. Mjesna glazba: instrumenti postoje, ali ne postoji u mjestu interes, navodno bi ga bilo kad bi došao kakav kapelnik izvana, jer postojećoj domaći nema nimalo autori-

odobreno 470.000 dinara. U Kninu vrlo uspješno djeluju narodno sveučilište, knjižnica i čitaonica, KUD »Duško Damjanović«, kazalište lutaka, folklorna grupa i likovna sekcija, ali se kulturno-prosvjetnom radu u selima na teritoriju općine ne pridaje tolika važnost i poznato nam je samo postojanje tamburaškog zbora u Vrbinu i Kosovu. Isto tako i sela na području šibenske općine u kulturno-prosvjetnom pogledu prepuštena su uglavnom stihiji. Općina Tijesno je jedna od rijetkih općina koje u svom sastavu imaju nekoliko većih mjesta, te postoji mogućnost raspostranjenijeg kulturno-prosvjetnog rada. Ali, ne može se kazati da je ova mogućnost u potpunosti iskorišćena, jer je razvijenija aktivnost jedino u Tijesnome, dok se u ostalim mjestima (Ježera, Murter, Betina i Pirovac) provodi tek po koja forma kulturno-prosvjetnog rada, što je ispod mogućnosti ovih mjesta.

Kulturno - umjetničko društvo »Makelja Ante« u Primoštenu i »Prvoborac« u Rogoznici sa po nekoliko prilično aktivnih sekcija uglavnom su jedini nosioci rada na kulturno-prosvjetnom polju u općini Primošten, dok lijepo uređena i organizirana knjižnica i čitaonica i prilično aktivni tamburaški zbor i limena glazba nisu dovoljni za mjesto kao što je Vodiće. Prilično su aktivne sekcije društva »Božidar Adžija« i »Naša djeca« u Drnišu, dobro uređena knjižnica i čitaonica, aktivno je i narodno sveučilište, a na području općine djeluje i društvo »Rudar« u Siveriću, Dom kulture u B'oćima sa dramskom grupom rezglasnom stanicom, zatim Otavice sa tamburaškim zborom i folklornom grupom.

Nismo spomenuli razne forme dopuskog obrazovanja odraslih, kao što su različiti seminari, tečajevi, škole za obrazovanje seoske omladine itd., jer je teško naći općinu u kojoj se makar i nešto radilo na ovom polju. Uspješno su djelovali samo tečajevi koji su pripadali radnicima za stručni ispit kojim bi dobivali višu kvalifikaciju. O dvogodišnjim školama za seosku omladinu, koje u nekim kotarima već više godina uspješno djeluju, tek se u zadnje vrijeme počelo misliti.

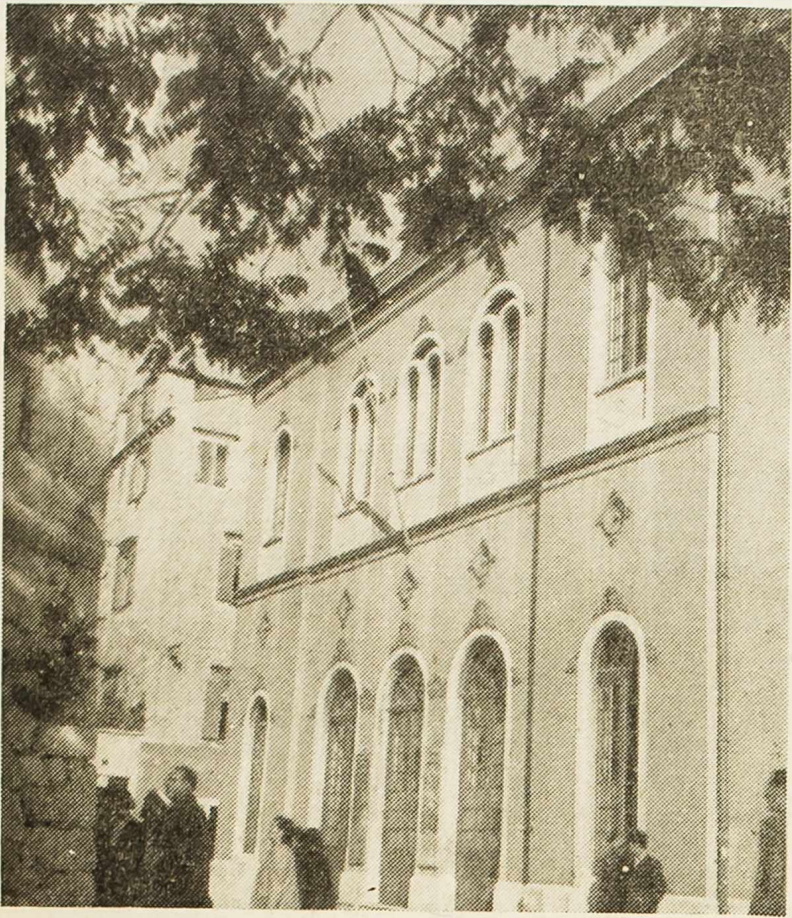
Možda se od vremena kad su prikupljeni naši podaci u pojedinim mjestima nešto i pokrenulo. Ali potrebno je učiniti mnogo da bi kulturno-prosvjetni rad u općinama našeg kotara dobio potrebnu širinu i intenzitet. U prvom redu njegovom oživljavanju potrebno je prići organizirano. Tu mislimo na aktiviranje općinskih prosvjetnih vijeća, koja su, formirana prije dvije godine, u većini slučajeva jednostavno zamrla. Ovo ne će biti moguće bez najčvršćeg angažiranja društvenih organizacija, naročito SSRN i Narodne omladine, koje rade na kulturno-prosvjetnom polju treba da uzmu kao jedan od svojih osnovnih zadataka. Moramo spomenuti i odgovornost Prosvjetne skupštine kotara, koja od svog osnivanja nije na neki jači način manifestirala i opravdala svoje postojanje. I na kraju: kulturno-prosvjetni rad teško će krenuti naprijed, ako se za njega ne osjete odgovornim svi oni kojima je nedavnom izborima povjerenom rukovodstvo naše daljnje izgradnje, te ako mu se ne da barem jednaka važnost kao i ostalim sektorima života.

— b —

KAZALIŠTE LUTAKA „POSTOLAR I VRAG“

Premijerom dječje bajke »Postolar i vrag« šibensko Kazalište lutaka otvorilo je svoju treću kazališnu sezonu. Kao i na svim dosadašnjim nastupima i ovoga puta mladi glumački ansamb postigao je lijep uspjeh. Izvedba komada toplu je primljena i kod odraslih i kod djece

Ilije Ivezic i ovoga puta pokazao je veliki smisao u ulozi redatelja, i glumački ansamb u potpunosti je obavio svoj zadatak. Slabih uloga nije bilo. To su glumci — lutkari, koji već duže vrijeme s uspjehom barataju lutkom. Od glumaca najviše su se svidjeli Ivo Juraga i Branka Dunkić, dok su J. Mrndže, G. Šošarić, M. Kuvuč, Marija Vlahov i ostalih potpuno zadovoljili. Uspjehu predstave dosta je pridonio scenograf Branko Friganović kao i solidna rasvjeta pod vodstvom Špire Bujasa Muzička pratnja Tamare Radečić bila je na visini. (JV)

Narodno kazalište

D

SLOBODNI OBLICI ODGOJA

INTERVJU ZAGREBAČKOG DOPISNIKA »SEDME SILE« S IVANOM LEKOM, DIREKTOROM ZAVODA ZA UNAPREĐENJE NASTAVE NR HRVATSKE

U čemu je suština novog nastavnog plana i programa koji se, u duhu predviđene reforme školstva, počeo da primjenjuje u oko 100 osmogodišnjih škola u Hrvatskoj. Na ovo prvo pitanje Ivan Leko je odgovorio:

— Smatram da je suština promjene u tome što, pored takozvane klasične nastave, u škole uvođimo i druge oblike odgoja i obrazovanja. A te druge forme treba da omogućе svestraniji razvitak školske omladine. To su takozvani slobodni oblici odgoja pri čemu centralno mjesto zauzimaju »proizvođačke« učeničke zadruge raznih poljoprivrednih smjerova i zadruge industrijskog tipa, zatim razna kulturna društva, društva »Narodne tehnike«, omladinske univerzitete, učeničke grupe i tako dalje. Kako se vidi, u školi se razvijaju mnogostruki oblici odgoja i obrazovanja koji treba da omogućе da se razviju intelektualne osobine pojedinog učenika, dakle sistem koji će omogućiti svakom učeniku da postigne svoj lični maksimum i da se upozna sa svim onim za što ima interes i smisao.

— Prvenstveni zadatak »proizvođačkih« zadruga naprimjer — dodao je Leko — sastoji se u tome da se u škole unesu elementi dječjeg produktivnog rada, a zatim i oblici društvenih i zadrugarnih odnosa i kolektivnog života. Treba odmah reći da se ovdje radi o takozvanom dječjem produktivnom radu, i da mu nije cilj pored svega privredivanja, već da on služi isključivo u odgojne svrhe. Pomoću njega mrtvo školsko znanje postaje živo, jer se to školsko znanje kroz rad provjerava u praksi.

Na pitanje da li je klasični dio nastave u osmogodišnjim školama pretrpio bitne izmjene, Leko je rekao:

— Bitnih promjena nema. No, međutim, u školama u kojima smo primijenili nov sistem obrazovanja nastavni program je minimalan. On je uglavnom orijentacioni. U ovim školama uloga nastavnika znatno je porasla. Oni su ti koji treba da preciziraju i stvaraju nastavnički program prema uslovima koji postoje u pojedinim krajevima i školama. Suho knjiško znanje nije više dovoljno da zadovolji učenika. Zbog toga nastavnici moraju mnogo više nego sada da se pripremaju, da prikupljaju građu i dokumentaciju za predmete koje predaju, da se brinu da učenici ono što čuju u školi znaju primijeniti u praksi, ili da na neki način provjere.

— Među oblicima odgoja koje uvodimo pored klasične nastave, — nastavio je Leko, važno mjesto zauzimaju omladinski univerziteti oko kojih se okupljaju razni stručnjaci i društveni radnici, koji žive ili rade na teritoriji koja gravitira pojedinim školama. Česti razgovori ovih ljudi s učenicima o raznoraznim problemima, pojavama u svijetu, društvu, nauci, u-

mjetnosti i tako dalje, otvaraju učenicima vidike, omogućavaju im da bolje sagledaju suštinu i da lakše dođu do mnogih saznanja nego što to mogu postići isključivo pomoću knjige.

U krugovima »Narodne tehnike« i u učeničkim grupama, na primjer u grupi fizičara, historičara, matematičara i tako dalje, u koje se učenici slobodno opredjeljuju, daci stižu mnogo šira znanja nego što bi stekli inače, a postepeno se opredjeljuju za pojedina zvanja.

Ivan Leko je dodao da je i sam program takozvane klasične nastave izmjenjen. Tako je na primjer u četvrtom razredu osmoljetke uveden jedan strani jezik, dok se u višim razredima pojedini srodni predmeti grupiraju što učenicima omogućuje da lakše savladaju građivo, da im ono bude pristupačnije. To je osobito važno za predmete iz prirodnih nauka čije se građivo dopunjuje.

KAKVE SUPERSPEKTIVE KINOFIKACIJE U ŠIBENIKU

Većina šibenskih građana voli kino i oni ga upravo masovno posjećuju. Dvije kino dvorane u Šibeniku često su premalene da bi primile sve one koji bi htjeli da se za vrijeme od dva sata prenesu u carstvo junaka sa platna. Logično je da je premali kapacitet naših kina predmet čestih diskusija naših građana. Uzmimo samo, da je prije rata grad imao oko 6000 stanovnika manje nego danas, i da je osim toga i procentualno mnogo manje građana išlo u kino, a postojala su također dva kina i to sa većim brojem sjedišta nego danas. Dakle, u tome smo otišli ne naprijed, kao što bi bilo normalno, nego čak i natrag. Ali, to nije sve. Zar ne djeluje prilično seoski što se u našim kinima predstave prikazuju uz prekide, »na činove«, a to se može izbjeći jedino postojanjem u svakom kinu dviju aparatura. Pa cinemaskop! Već ga i u Kninu imaju, a mi ga u Šibeniku nemamo. A za to je potreban samo drugi objekativ i široko platno, što sve skupa košta oko milion dinara. A o jačikvankama naših građana za vrijeme ljeta o ljetnom kinu da i ne govorimo.

Da bi našao načina za rješavanje svih ovih gorućih problema kinofikacije u našem gradu, Savjet za prosvjetu i kulturu općine postavio ih je na svojoj posljednjoj sjednici kao glavnu točku dnevnog reda. Sjednici su prisustvovali i potpredsjednik NO-a općine Josip Ninić i direktor Gradskog kinopoduzeća. Pošto je pretresena situacija i ispitane mogućnosti za rješavanje navedenih problema, date su Kinopoduzeću izvjesne preporuke, ostvarenjem kojih će se

— Mogu izjaviti na kraju da se škole u koje se primjenjuje nov nastavni plan i program nalaze u različitim krajevima Republike. One su različite po unutrašnjoj strukturi, slabije su razvijene u seima, a razvijenije u gradovima. Ovakav izbor napravljen je zbog toga da se na kraju školske godine dobije prava slika kako se u pojedinim konkretnim uslovima ostvaruje zamisao o jedinstvenoj osmogodišnjoj školi koju mislimo uvesti u cijeloj zemlji.

— Da li su se nastavnici pripremili za nov način nastave?

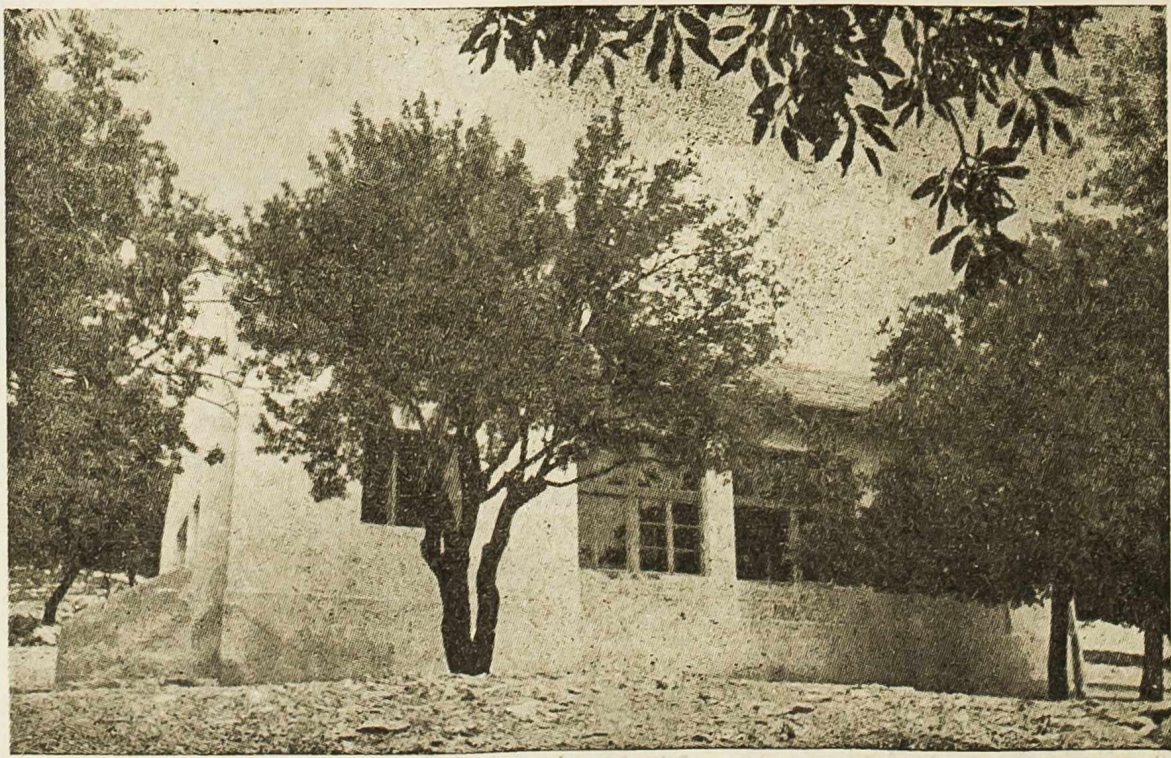
— Nastavnici škola o kojima je riječ, bili su na raznim seminarima na kojima su se upoznali sa novim nastavnim planom i programom, metodama nastave i načinom kako će prenositi znanje na učenike. Oko 1500 prosvjetnih radnika iz osmogodišnjih škola za vrijeme ljetnih odmora pohađalo je te seminare i naš Zavod uz pomoć pedagoških radnika izradio je priručnike koji treba da olakšaju rad nastavnicima. Prvih nekoliko mjeseci nastave po novom sistemu pokazali su da su nastavnici u većini shvatili duh predviđene reforme školstva i da su dorasli da taj duh sprovedu u život.

(Sedma Sila)

situacija mnogo poboljšati, te će kinoposjetiojci biti prilično zadovoljni. Preporučeno je, a direktor Kinopoduzeća je obećao da će to biti odmah i napravljen, da se odmah nabave kinoaparature potrebne za prikazivanje predstava bez prekida, kao i da se što prije dovede stručnjak koji će ispitati mogućnost uvođenja cinemaskopa u jednoj od kinodvorana. Osim toga odlučeno je, da se svečana dvorana u Gimnaziji preuredi u kinodvoranu u kojoj će se prikazivati posebni filmovi za učenike

i omladinu, dakle kao neki omladinski kino. Idućeg ljeta će bezuslovno morati da radi ljetni kino, te će se ispitati mogućnost uređenja bašte ex Kosovo u tu svrhu. I na kraju, odlučeno je da se nastoji postići sporazum sa TLM »Boris Kidrič« radi ustupanja dvorane u novoj zgradi na obali (pokraj NO-a općine) u kojoj bi se uredilo novo kino.

Dakle perspektiva su sasvim lijepe i nadajmo se da će biti i ostvarene. (b)

Školska zgrada u Zečevu (Đevrske)

za naše najmlađe

TROJKA

— Mi idemo Složno sada do čarobnog starog grada. Dovest će nas volja jaka do staroga čarobnjaka. Čarobnjak je dobričan, ali nije obrljan. Ej, da mi je samo znati što će Miši, djedo, dati, a što Zlatku darovati! Zlatko voli kamion. Mišo mlazni avion... A meni se, druže, leti, baš na Mjesec u raketi...

P. B.

I oni se vesele Danu Republike

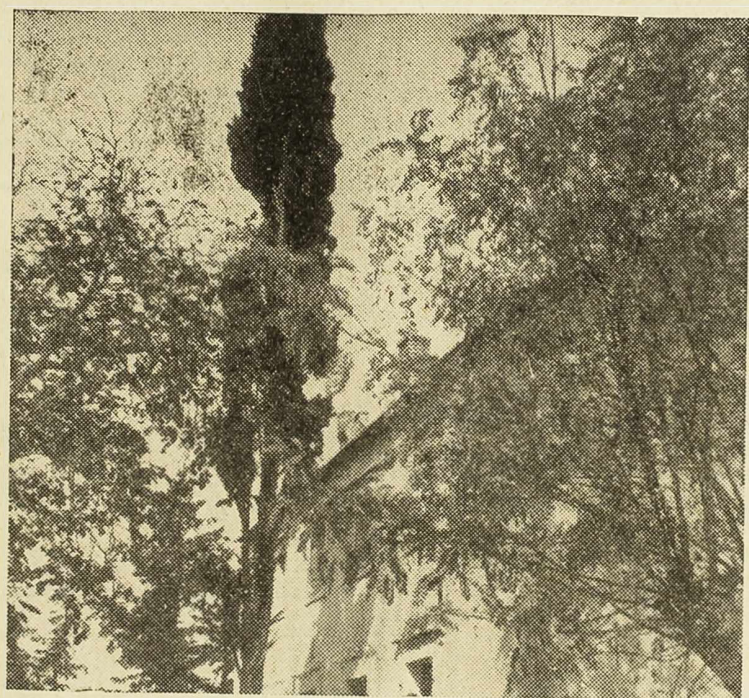
Zečja škola

Jednog dana stari zečka doprasio iz daleka, s njim družina: troje mladih, jedno naprijed dva pozadi. Kraj izvora mlada šuma, oranice pored druma... Reče zečka: — Evo zgrade; divan pašnjak blizu vode. Ovdje ćemo, djeco, stati — uz žitište što se zlati. Otac će vam baš u raži mekan ležaj da potraži. Poskočite moji mladi: jedan naprijed dva pozadi. Al neka se svatko sjeti da će raž se skoro žeti. Stoga moja djeco draga ne gaz'te je radi traga. Ti stariji sine zečko de potrči al poprijeko. I da si mi u tri skoka do obale, do potoka. No istim se tragom vrati pa ti trag se ne će znati. A ti, srednji stazom kreni ali njuškom prema meni; želiš li se spasit smrti u krugu se

vješto vrti: tako krug će začarani pseću njušku da obmani. Što da rečem Tebi trećem?! Ti si jošte sasvim mali. Ali, sine... Ali... Ali... U nevolji pruži stopu pa pojuri u galopu. Trag zaplići, desno, lijevo... Gle, ovako

Evo... Evo... Poskočite moji mladi: jedan naprijed dva pozadi. Školski čas je baš pri kraju. Ali, — jao! Psi zalaju. Poput zrna iz rakete podbrusiše zeke pete. Sakrila ih šuma raži pa ih lovac s psetom traži.

Petar Bilušić

Motiv iz Devrsaka

Gradski vodovod - Šibenik

Radnom narodu šibenskog kotara

ČESTITA

Praznik naroda Jugoslavije

„SLOGA“

TRGOVAČKO PODUZEĆE NA VELIKO

ŠIBENIK

čestita

DAN REPUBLIKE
Svojim poslovnim prijateljima

Iz starog Šibenika

»Ima li mora, vidina, vještica, vjedogonja, zduhača, gvozdenuha i ostalih utvara?« — pita stari Matavuj u svome »Cevrijinu zločinstvu«, pa odmah odgovara: »U našem mjestu — u Ribniku (stari Šibenik), nasred primorja dalmatinskog — malo ko sumnja da nema svega toga.«

»Ijeranje skakavaca« koje je »mogućica« don Marko Vežić izvršio u Pirovcu krajem prošlog stoljeća; bacanje karata i kojekakvi zapisi koji su se prodavali i, usiveni u platno, stavljali stoci oko vrata (na jednom je pisalo: »A ti, kravo — budi zavravo! Ako ne ćeš — a ti krepaj!«) — ne dužna su sva prema jednoj pomami suvjerja srednjovjekovnog društva, masovnom ganjanju »vještica«, koje Vladimir Mažuranić naziva u svom »Pravno-povijesnom rječniku« zalosnim dokumen- i videnjima, o vukodlacima i sl., pa sve moguće tom ljudskog bezumlja. Narodno predanje o vilama priče i bajke, plod su bujne fantazije i, sadržajem i oblikom, manifestacija umjetničkog nerva čovjeka patrijarhalnog režima. U tome moglo je biti naivnosti i smješitosti, ali nitko ne tako sulude gluposti i zloće, kakva se ogleda u pozitivnim normama zakonodavstva svjetovne i duhovne vlasti, a još više u jednoj nečuvenoj, upravo bestijalnoj praksi.

Glava 32 šeste knjige šibenskog Statuta i glava 76 onog skradinskog govore o onima što »činu čare i napitke vare«. Za njih je kazna — lomača. Crkvena vlast šibenska je ovaj »zločin« proglasila pridržanim grijehom (najstariji sačuvani podatak je iz 1399., g. i kod takvog taksiranja »gatanja, uroka i bajanja« ustrajala do 1882. g. Obje su vlasti utvrdile za to posebno mješovito duhovno-svjetovno sudovanje.

Najstariji sačuvani podatak o jednom progonu »vještica« u Šibeniku iz godine je 1443. Svršio je »happy-endom« renesansne komedije — bez lomače, bez naredene »svečanosti« sa buliranjem žrtve. Da ova nije bila podvrgnuta torturi, sve bi skupa bilo odista smiješno; čitavi ovaj 10-dnevni proces bio bi pokladna igra, s odgovarajućim prologom i epilogom — karakteristična za Šibenik onoga vremena. Juraj Dalmatinac započinjao je baš te godine rad na krsionici katedrale, a mladi humanist Juraj Šizgorić slagao svoje prve pjesme. Na četiri, pač, koraka od njih, u dvorani biskupske palače i, preko puta ovoj, u kuli tamnica ili, kako su je još službeno zvali: kuli mučenja, odigravala se jedna farsa od pravosuda, u kojoj je drugi jedan Juraj Šizgorić digao »malj na vješnice«, skoro pola vijeka prije izdanja zloglasnog djela Sprengerova (»Malleus maleficarum«).

Vidurina Mrna Ratkova

Tih godina obrela se u Šibeniku Mrna, udova Ratka, sa kćerom Dobrom, odbjegli, kako se čini, ženom nekog Jurka iz Vrlike. Lijepa se Dobra dopala šibenskom plemiću Draganu Draganiću i ovaj ju je uzeo u svoj dom, »Sav je grad bruja«, veli proesni spis, da je mater, pristankom kćeri, čarolijama i napitcima u Draganu »razgorjela takav ljubavni žar, da u svojoj ljubavi prema Dobri drugo nije radio nego samo ono što je njoj milo i drago.« Podigla se i rodbina pa, kad ništa nije moglo odvratiti Dragana od ove ljubavi, brzo se našao fratar Ivan iz Trogira, »inkvizitor opačine krivovjerja« za Dalmaciju, Hrvatsku, Bosnu, Rašku, Bugarsku itd. (tada su u Bosni gonjeni pataristi), koji je sada »stvar uzeo u svoje ruke«.

1. kolovoza 1443. inkvizitor je slučaj Mrne i Dobre iznio šibenskom biskupu Jurju Šizgoriću. Ovaj je odobrio da se postupa protiv matere i kćeri, »putivši fratra da zatraži pomoć svjetovne vlasti. Mletački knez-kapetan Fantino Pesaro stavio je istog dana inkvizitoru na raspolaganje »službenike, tamnicu i sve ostalo«.

Sad je inkvizitor naredio plemićima Dani Dujmoviću i Rafaelu Dragojeviću te ostalim srodnici- ma Dragana Draganića da, uz pomoć službenih organa, uhvate Mrnu i Dobru i preda ih dovedu.

3. kolovoza započeo je inkvizitor sa preslušavanjem Mrne, »u dvorani mučenja«. Na opća pitanja izjavila je da ne zna ni čija je ni odakle, niti radi čega je zatvorena, a odlučno je zaničevala da bi išta zla uopće, a protiv vjere napose bila učinila. Radi toga naredio je fra Ivan da je vežu i spremne za torturu, pa je, pošto je i dalje ustrajala u poricanju, po nalogu inkvizitora »malička« dignuta sa zemlje, t. j. udarena na prvi stepen torture, koji se sastojao u dizanju za ruke i noge vezane žrtve u vis. Trpeći, ovako obješena, teške boli, Mrna je molila da je skinu i da će sve »po istini« kazati.

I sad je započeo prvi dio Mrnine »ispovijedi«: Da je otrag oko dva mjeseca Dobrin muž Jurko, koji je u Vrlici živio sa suložnikom, ovu po savjetu fratara otjerao i došao u Šibenik svojoj zakonitoj ženi Dobri; da je ona, mater, tada naputila Dobru da ostriže sa Jurkove glave nešto kose, a s ruku mu i nogu nokte, i svim ga time pokadi, jer će mu onda suložnica potpuno omrznuti; da je Dobra tako učinila — i »s uspjehom!« — pa se s Jurkom vratila u rodnu Vrliku. Ali — veli Mrna — otrag jedno osam dana gospodin Dragan Draganić ugrabi Jurku Dobru; radi čega — ne zna.

Znatiželjan je bio fra Ivan, pa naredio da Mrnu ponovo dignu. »Koristilo je«: Mrna je pristala da kaže »čistu istinu od početka do kraja«, t. j. da je Dobra živjela sa Draganićem u njegovoj kuli, u koju joj je i ona, mater, dolazila; da je, htijući razariti ljubav između kćeri joj i Dragana, otrag jedno dvadesetak dana nakon Uskrsa, jednog dana po ručku uzela, privolom Dobre, nešto pšice i mačjeg mozga, od toga napravila kajganu i dala kćeri da je daje pojesti Draganu; da je, uvijek u istom cilju, šest dana nakon navedene »kajgane«, jednog petka dala da joj Dobra donese slane vode, koju je usula u tri zdjele, ove stavila na vatru pa, — kad je voda uzavrela, ovu preručila u jednu vjedricu, a zdjele stavila povrh vode i po njima lupkala jednim štapićem, dok se nisu opet napunile vodom. I još i ovo »priznala« je Mrna: da je učinila da Dobra odreže Draganu, dok spava, nešto kose i nokte, kao Jurku, i da mu to stavi pod uzglavlje.

Sljedećeg dana strpana je zatvor i Dobra, da bi 5. kolovoza bila od inkvizitora preslušana, ikao i mater, u dvorani mučenja, vezana za torturu i dizana u vis »šežanj od zemlje«, i, nakraju, »priznala« razne gluposti. Kazala je da ju je mater naputila na čaranje sa kosama i noktima Jurko-

vim, ali se zatim zavila u šutnju, tako da je inkvizitor još dvaput naredio da je stave na muke: prvi je put dignuta nešto više u vis, a drugi put primjenjen je daljnji stepen torture, tkzv. skas konopom: podignuta do pod grede stropa, nagum je trzajem spustena da visi nad podom, što prouzrokuje silne boli. Nakon druge mjere kazala je da ju je neka Jela, koja sad stanuje u Trogiru, naputila da vodu u kojoj će se oprati dađe piti Draganu, i on je nikad ne će ostaviti, a ujedno je potvrdila kazivanje materino o čaranju sa moždanima mačke i psa, »dopunjujući« ga i »ispravljajući« ovako: uzeti su i mišji moždani, a sve je »servirano« ne u kajgani, nego u varenim tkvicama. Nakon skasa konopom kazala je da joj je početkom prošle korizme majka dala dva platnena zamotuljka sa kostima mrtvaca, od kojih je jedan stavila pod prag Draganove kuće, a drugi ispod uzglavlja, i da joj je majka spremila sok nekih neškodljivih trava, da ga Draganu dađe piti. Takvo priznanje vraćanja sa dijelovima ljudskog tijela sa groblja, koje je smatramo posvećenim mjestom, i varenja napitaka, za obje je žene moglo biti sudbonosno.

8. kolovoza dovedena je Mrna opet u dvoranu mučenja. Sad nije trebalo vezati za torturu; kazala je obilato: i da je imala sašesnica u vraćanju nad Jurkom — to su bile njegova nevjesta Radoslava i baba; i da je otrag deset godina dala jesti Ivanu, konetablu šibenske tvrđave, jaja sa korijenjem neke biljke koja bode i ima plave cvjetove, ne bi li otjerao neku Lucu, zanu Velika, a privolio Dobri, koja je tada s njim živjela; i da je pred više od devedeset godina isto tako dala jesti šibenskom plemiću Stjepanu Čikinjiću, s kojim je tada živjela, kuhanu glavu pijevca, obloženu izmetinama, »da bi dobro pjevao!«

Završivši ovako »istragu«, inkvizitor se od prijavitelja i istražitelja sad pretvorio u tužoca: 9. kolovoza predao je formalnu optužnicu, ali samo protiv Mrne; o Dobrinim izjavama nema u njoj ni riječi.

Istog dana započelo je u dvorani biskupske palače suđenje. Inkvizitor i tužilac bio je sada i — sudac, skupa sa biskupom Šizgorićem. Mrni je pročitana optužnica i »od riječi do riječi istumačena na hrvatskom jeziku« po prisutnom plemiću Ivanu Toboloviću. Po inkvizitorovu nalogu, Mrna se najprije zaklela da će govoriti istinu, a zatim je potvrdila svoje ranije iskaze, preinačujući samo svoje »priznanje« glede čaranja nad Jurkom: ne ona, nego Jurkove nevjesta i baba dale su odrezati vlas- i nokte ovoga i počele ga kaditi, a ona je došla

tek potkraj čina.

Nego, prisutne sudenju — a bilo ih je više: kanonici Jakov Vukšić (arhidakon), Jakov Julijev i Stjepan Tolnić, gvardijan sv. Frane fra Nikola de Rocha, plemići Radč Šizgorić i Dane Dujmović, pored spomenutog Tobolovića — počelo je odjednom interesirati kojim je riječima Mrna vršila svoja čaranja. Izmučena starica nije bila spremna na ova pitanja. Za čaranje nad Jurkom još je nekako našla ove riječi, koje bi Vrličanci bile izgovarale: »Kao što smrde od stvari koje se pale, tako neka smrdi i omrzne Jurku suložnica koju je odagnao!« Ali riječi koje bi bila izgovarala ona, kad je štapićem tukla po trima zdjelama, najprije se nije šćevala, a zatim je počela spominjati neku molitvu i očenaš, da na kraju zamoli neka joj dozvole da razmisli, ne bi li si u pamet dozvala te riječi. Učinjeno joj je po volji i ona je navela ove riječi: »Kao što ova voda vrije odozdo gore, tako neka vrije i Draganovo srce u ljubavi prema Dobri, kćeri mojoj!«

Odgovori nisu zadovoljili: prisutni, »skoro svi« (bilo je, dakle, čovjekoljubivih oponenata), odredili su da Mrna opet bude stavljena na muke.

Po treći put u dvorani mučenja! Onome što je prije izjavila Mrna je dodala samo riječi koje bi od nje bile izgovorene kod pravljenja »kajgane« od pšice i mačjih moždana, kuhanih a zatim »pohanih« s jajima u tavi: »Kao što se ovi moždani prže u ovoj tavi, tako neka se prži srce Draganovo u ljubavi prema Dobri, kćeri mojoj!«, nakon čega da je triput puhnuła u ime vražje nad »kajganom«. Uzalud je i opet vezivana i vučena u vis: ništa se više iz nje nije moglo »izvući«.

Suđenje je nastavljeno istom sutradan. Pored već navedenih — osim arhidakona Vukšića, koga je zamijenio kanonik Juraj Dobrojević — sudenju su prisustvovali još plemić Stjepan Tavelić, i neki drugi, »menom nenavedeni«.

Mrni je i opet naložena zakletva. Potvrdila je sve svoje iskaze i »ispravke ovih, izjavila da se odriče čaranja i da je »spremna iskreno vjerovati i čvrsto se pridržavati sveg što naučava i drži sveta rimska crkva«, te je, nakraju, klečeći molila oprost i milost. Dan joj je trodnevni rok za obranu. Prema procesnom spisu, odmah ga se odrekla, »stavljajući se potpuno u ruke gospodina inkvizitora.«

Sada je pred sud dovedena i Dobra. Pročitana joj je — i od Tobolovića na našem jeziku istumačena — njen iskaz u »strazi. Potvrdila ga je, ali sa mnogo preinaka: nije poslušala mater i nije sjekla Draganu kose i nokte; nije čula što mater gata nad »kajganom«, jer je šćevala; mater joj nije dala nikakve mrtvačke kosti niti spremila kakav napitak za Dragana, a odnosno svoje priznanje dala je, »od straha pred mučenjem«.

Sljedeća je odluka o kazni (o krivici se nije odlučivalo). Biskup je predložio ovu: Mrni i Dobri treba na glavu staviti papirnate mitre s likovima đavola, pa mater posaditi na magarca naopako, tako da mu rep drži u ruci, i izmazati je izmetinama. Ispred Mrne ići će Dobra pješke, na svoju sramotu, a iza nje službenici koji će telaliti: »Evo vidurine! Evo one što trave vari!«, i tako će je voditi po gradu, a Mrnu zatim na stratište, gdje će joj krvnik usijanim željezom utisnuti na čelo i oba obraza po jedan žig, jer je »teško sagriješila«.

Većina prisutnih suglasila se s ovom kaznom, dodajući joj još izgon Dobre iz grada i kotara Šibenik na pet godina i naknadu troškova postupka.

Ali do izvršenja ove kazne nije došlo: 19. kolovoza ujutro inkvizitorov pomagač Zanin našao je vrata tamnice provaljena. Mater i kćer su odtjele, ne na metli kao vješnice, nego očitom pomoću Draganića i njegovih prijatelja, kroz zatvorena gradska vrata. B. D.

**Osnovan
Dramski studio**

U srijedu 20. o. mj. u prostorijama Društvenog doma održan je sastanak inicijativnog odbora na kojem je osnovan dramski studio sa ciljem da popularizira kazališnu umjetnost među amaterima. Na tom prvom skupu kojem su prisustvovali prijatelji kazališne umjetnosti u našem gradu donijet je okvirni program rada za narednu godinu. Članovi ovog studija odlučili su da svojim radom pridonese širenju kazališne kulture na selu, gdje će povremeno organizirati nastupanje. Za predsjednika studija izabran je Zvonko Baković, sekretar Kotarskog komiteta Narodne omladine.

**RAZGLASNA STANICA PONOVO
ĆE POČETI RAD**

Kako doznajemo u Sekretarijatu za prosvjetu i kulturu pri NO općini Šibenik uskoro će nakon što budu izvršene potrebne pripreme započeti rad razglasna stanica. Ona će u određeno vrijeme davati emisije, a zasad će se smjestiti u jednoj prostoriji, gdje djeluje Centar za unapređenje domaćinstva.

GRADSKA KRONIKA

**PROSLAVA DANA
dječje radosti**

Općinski odbor Društva »Naša djeca« odlučio je preuzeti organizaciju proslave Dana dječje radosti. U tu svrhu u petak je održan sastanak uz prisustvo zainteresiranih faktora, na kojem je donesen okvirni program proslave u Šibeniku i okolnim selima. Na tom sastanku zaključeno je, da se već sada započne s pripremama za proslavu Dana dječje radosti. Prema dosad utvrđenom programu Kazalište lutaka izvest će nekoliko predstava, dok će se pored dočeka Djeda Mraza za tu prigodu improvizirati dječji zabavni park. Da bi se taj program u cijelosti ostvario,

općinski odbor društva »Naša djeca« obratit će se radnim kolektivima, ustanovama i društvenim organizacijama za pružanje potrebne pomoći.

BRODOVI U LUCI

U luci se nalazi brod »Plitvice«, koji je doveo 6500 tona pšenice iz SSSR-a, a jučer je uplovio i brod »Makedonija« za ukrcaj feromangana za SAD. Isplovio je turski brod »Semih« i »Hus«, brod švedske zastave sa generalnim teretom za Zapadnu Njemačku. »Vrbas« je odveo veće količine betonskog čelika za Cipar, a »Zadar« pečeni magnezit, pulpu od višanja i sandučne dijelove za Rotterdam. (Z)

**Poslovanje
u trgovačkim
radnjama 29.
i 30. studenoga**

Na Dan Republike, 29. XI. o. g. sve trgovačke radnje bit će zatvorene, dok će 30. o. mj. prodavaonice voća i povrća, kruha i tržnica poslovati do 10 sati. Prodavaonice mesa poslovati će istog dana do 12 sati. Mljekarna će biti otvorena 29. i 30. XI. do 9 sati ujutro. Brijačke radnje će raditi 28. u radnom vremenu kao subotom, dok će 29. i 30. biti zatvorene. I. XII. u nedjelju, brijačnice će biti otvorene od 7—13 sati. (Z)

**ŠIBENIK
Kroz jedan**

NARODNO KAZALIŠTE

Cetvrtak, 28. XII. — SVEČANA PREDSTAVA U ČAST DANA REPUBLIKE — LJUDI — od V. Subotića. Početak u 19.30 sati.
Petak, 29. XI. — premijera dramskog komada — LJUDI.
Subota, 30. XI. — MANDE — repriza.
Nedjelja, 1. XII. — CELJSKI GROFOVI — repriza.
Početak predstava u 19.30 sati.

KAZALIŠTE LUTAKA

Petak, 29. XI. — POSTOLAR I VRAG —
Subota, 30. XI. — U CARSTVU PATULJAKA —
Nedjelja, 1. XII. — PSIĆ I MAČKIČA — Početak predstava 16 sati.

KINEMATOGRAFI

TESLA: premijera američkog filma u bojama — TAJANSTVENA MOČVARA — Dodatak: Filmske novosti broj 46. (do 29. XI.)
Premijera francuskog filma u bojama — NANA — Dodatak: Filmske novosti broj 47 (30. XI.—4. XII.)
SLOBODA: premijera američkog filma u bojama — DOLINA OSVETE — (do 1. XII.)
Premijera talijanskog filma — CASTA DIVI — (2—6. XII.)

DEŽURNE LJEKARNE

Do 30. XI. — II. narodna — Ulica Bratstva i jedinstva.
Od 1.—4. XII. — I. narodna — Ulica Božidara Petranovića.

MATICNI URED

RODENI

Anka, kći Aleksić Tonke; Mario, sin Petra i Olinde Latin; Jurica, sin Ante i Marije Matošin; Nedjeljko, sin Josipa, i Nedjeljke Marinov; Ivo, sin Josipa i Nedjeljke Marinov; Dragan, sin Peruna i Tonke Skočić; Slavica, kći Đure i Ane Šimunić; Sveto, sin Živković Blage; Valentin, sin Ante i Anđelke Bilušić-Milošević; Elza, kći Cirila i Milke Živković; Gordana, kći Đorđa i Jelisave Nikolić; Goran, sin Nikole i Milke Petković; Marina, kći Marijana i Živane Baica; Ljiljana, kći Stipe i Nediljke Skorić; Josip, sin Nikole i Marije Kunčić; Gojko, sin Dušana i Božice Svitlica; Niveska, kći Ante i Vjere Gojanović; Željko, sin Ilije i Matije Tampolija; Mirjana, kći Jose i Kate Livaić; Alma, kći Berislava i Marije Turčinov; Goran, sin Dalibora i Tomice Alfirev; Duška, kći Dušana i Branke Maoduš, Dušanka, kći Josipa i Ane Papak i Milka, kći Jovana i Ilinke Skočić.

VJENČANI

Belak Ante, mehaničar — Grubelić Branislava, učiteljica; Žaja Josip, zemljoradnik — Marinov Josipa, domaćica; Grgas-Bego Jere, mehaničar — Grgas-Bile Milka, domaćica; Labor Jakov, šofer — Živković Zorka, domaćica i Reljanović Milenko, stolar — Jurković Marija, službenik.

UMRLI

Aralica Jaka, ud. Ivana, stara 81 god.; Gluić Mate Milin, star 23 g.; Manzoni Neda Petrova, stara 38 god.; Vučić Manda ud. Ivana, stara 70 god.; Grgas-Svirac Ivanica rođ. Grgas, stara 79 god. i Rakić-Gojanović Ika rođ. Grandeš, stara 76 god.

Šibenik: Komunalna banka

Sa tržnice i ribarnice

Tržnica je dobro opskrbljena svim potrebnim artiklima, jedino se još osjeća slaba ponuda jaja. Nešto su snižene cijene narančama, limunu, kupusu i kestenjima. Jabuke se prodaju po 100—120 dinara, krumpir 16, naranče 340, limuni 360, kupus 10, kiseli kupus 40—54, bijeli luk 150, kestenji 30, suhe šljive 280, suho grožđe 320, kisele paprike i krastavci 220 i jaja 24—25 dinara.

220, jegulja 300, cipalja 300 i glamoča po 300 dinara kg.

MALI OGLASNIK

Na putu od gata »Krk« do ribarnice u utorak je izgubljena lisnica u kojoj se nalazilo 1000 dinara i dozvola o ribolovu na ime Vice Radović pok. Martina iz Karpinja. Tko pronađe spomenutu lisnicu, novac neka zadrži, a dozvolu o ribolovu neka vrati na adresu: Vlado Radović, m/b »Kupari«.

Na ribarnici je protekli tjedan bilo nešto arbuna po 300, struna

PISMO SA KLUPA NA RIVI

Druže uredniče!

Ova naša pojava, zajedno s kalelargon, uvijek će nan i brez pogriske, kasti kakvo je vrime. To je u mlku ruku ka termometar, ma puno boji od onoga, šta u njemu radi živa. Ova naš, od pojane i kalelargo, pokazuje vrime uz pomoć, kako bi se to reklo, subjektivnog elementa, onako kako sam svit čuti vrime. Dosta je proći priko pojane i učiniti dir u kalelargo, odma znaš na čemu si. Kada stegne studenoća, svit se zbje u ono tisne ulice, a čm teke popusti, svi se razmilu po našomen graškom ponosu — po pojani.

Sada je svit više u kalelargo, negoli na drugin mistin. Oto je najboji znak, da je nastupija zimski štađun, a u ove Iršijske masece, os od ovoga lta, gledalo se s puno nade, s otin da će se judi, kada zaladi, lakše sastajati i kroz oto ništo učiniti i u pogledu društvenog, kulturnog i sličnoga života u gradu.

Znalo bi se liti reći:

— Ko će sada raditi!? Kada zaladi, sve će kreniti svojim tokom.

I krenilo je. Ko kaže da nije!

To mislimo mi, a do otoga smo došli kroz razgovore, šta smo jik, u vezi s otin, između sebe vodili.

Tako se jedan dodija Narodnoga sveučilišta, pa je reka, da ga je stra, da ta ustanova svojim radom ne zavtila cilu komunu, jerbo da su prid jedno misec dva dana držali predavanje od vitroviman, vijavicaman i pijavicaman, pa se sada čeka, šta će biti od otoga — njišovoga rada.

Puno nan je drago bilo viditi, da su se jopet osvitlile ponistre »crvenog kutića« Remonta, jerbo znadem, da se tamo najviše sastaje mladost. Ponistre se vidu s pojane, a ščimen se unutra bavi ota mladost, nismo baš znali, pa oni šta su nas od otomen informirali, samo su nas ka upitali:

— A šta će raditi? Balaju.

— Samo balaju?

— M! A kako će jin proći vrime!

Onda je jedan sta pripovidati, kako se s jednin prijatejon jedne subote tija teke ka proći. Tili su, kaže, u »Medulića«, ma da nisu mogli ući. Dim i judi, šta stoju na nogaman između tavulina da su ka zid, šta se ne more probiti. Za tavulinman pogotovo nije bilo mišta, jerbo da je veliki interes za karte, šta se tute igraju. Boje da nisu prošli ni u drugoj kafani, »jedinoj pristojnoj di čovik more sisti«. Tamo se balalo!

— Govoru, ovi su nan rekli, da ova kafana, »jedina pristojna di čovik more sisti«, uvodi jopet, poslin tliko godina i prigovora, igranje karata, kako bi se zadovoljila jedna velika potreba judi u gradu.

— Pušti to! A kako ste se prošli otu večer?

— Od odanja gori doli uvatija nas je teke ka niki drat u kosti, pa smo svrnili u mlkarnu Alpa i tute, s noga, popili po bičerin rakije. . . I onda smo, biće bila deveta ura, išli spavati.

Po gradu se čuje i od aktivnosti u prostorijama DIT. U jednoj kamari, kažu, puno je živo, a u drugoj, da ne triba njanke užgati letriku.

— ??

— U drugoj je čitaonica, a u prvog se igraju karte.

Ali, tako skučen rad da je privremen, jerbo da će se u otin prostorijaman naskoro pojačati aktivnost razni društava, šta se tute sastaju. Priredivaće se balovi, ali će se zvati samo »društvene večeri«.

Druže uredniče, eto, po svemu ovomen, šta smo ti napisali, mogli bi reći, da je društveni život u gradu oživija i da ide snažno naprid, jerbo od mladosti u »crvenomen kutiću« Remonta, priko naši komercijalni poduzeća, ka šta su to kafene, do intelektualaca, šta se kupu u DIT-u, sve radi iz svi snaga, da unapridi društveni, a kroz oto i kulturni život u gradu.

— Oprostite, reka nan je jedan naš, šta se nije sasvin složija u tački pisma od mladosti. Omladina je osnovala svoju katedru, to je jedan novi oblik rada omladine.

— Tako je, upanu drugi. Održane su već dvi take priredbe, na koje je došlo puno omladinaca. Na jednoj je jedan profesor iz Knina mladost vodiča kroz jednu diskusiju, a na drugoj se izvodilo čitanje književni tekstova.

Druže uredniče, s ovin ispravkon završijemo i pozdravjamo te uz stisak ruke
Mi sa klupa na rivi

OBALNA PLOVIDBA »ŠIBENIK« - Šibenik

Svim radnim ljudima šibenskog kotara

čestita

DAN REPUBLIKE

DRVNI KOMBINAT — ŠIBENIK

Svojim poslovnim prijateljima i radnom narodu Šibenika

čestita

PRAZNIK REPUBLIKE

Građevno poduzeće „RAD“ Šibenik

Radnim kolektivima i narodu šibenskog kotara

čestita

29. novembra - DAN REPUBLIKE

TRANSPORTNO PODUZEĆE „JADRAN“ ŠIBENIK

SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJIMA I RADNOM NARODU ŠIBENIKA

čestita

PRAZNIK REPUBLIKE

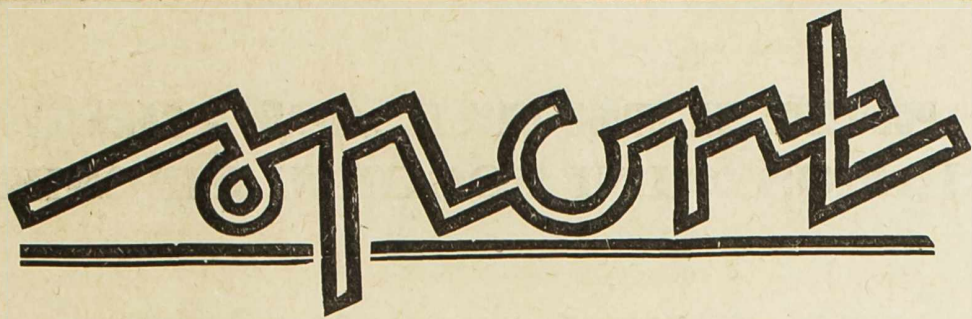
»VINOPLOD« ŠIBENIK

PODUZEĆE ZA OTKUP, PRERADU I PROMET VINOM, ALKOHOLNIM PIĆIMA I VOĆEM

Svim radnim ljudima šibenskog kotara

čestita

PRAZNIK NARODA JUGOSLAVIJE

I. nogometna zonska liga

„Jadran“ - „Šibenik“ 0:0

Igralište u Kaštel Sućurcu. Vrijeme i teren pogodni za igru. Gledalaca oko 1000. Sudac Reić iz Splita.

Oba takmaca prikazala su veoma siabu igru u kojoj su jedni i drugi imali nekoliko izvanrednih prilika za gol, ali neefikasne navale nisu ih znale realizirati. U 1. poluvremenu „Šibenik“ je imao nešto više od igre i Tedling se u dva navrata našao u neposrednoj blizini vrata, ali je vratar Biočić oba puta bio na mjestu. U nastavku igre domaći su bili terenski premoćniji i sve njihove napade obrana „Šibenika“ je sa uspjehom otklanjala. Pri kraju igre gosti su ponovo preuzeli inicijativu, međutim, i ovaoga puta mreža domaćih ostala je netaknuta. Kod „Jadrana“ zadovoljila je obrana, dok su se u momčadi „Šibenika“ istakli Šupe i Aras.

„Šibenik“ je nastupio u sastavu: Aras, Cvitanović, Jelenković, Begović, Iljadica, Šupe, Miljević, Friganović, Stošić, Tedling, Perak.

REZULTATI XI. KOLA

Lokomotiva — Odred 2:0, Trešnjevka — Tekstilac 2:1, Segesta — Rijeka 0:3, Orijent — Branik 1:3, Uljanik — Metalac 4:2, Ljubljana — Elektrostroj 2:0, Jadran — Šibenik 0:0.

TABLICA

Table with 3 columns: Team Name, Wins, Draws, Losses, Goals Scored, Goals Conceded. Includes teams like Lokomotiva, Rijeka, Trešnjevka, Branik, Ljubljana, Odred, Tekstilac, Elektrostroj, Orijent, Šibenik, Metalac, Uljanik, Segesta, Jadran.

»HAJDUK« — »ŠIBENIK« 1:1

Prošle srijede u Splitu je odigran uzvratni susret ekipa »Hajduka« i »Šibenika«. Utakmica je završila neriješenim rezultatom 1:1. Zgoditke su postigli Vičević za »Hajduk«, a Stošić za »Šibenik«. Pred oko 1000 gledalaca susret je vodio Lemešić.

»ŠIBENIK« — »HAJDUK« 3:2 (2:0)

U predigrigri susreta »Hajduk« — »Šibenik« sastale su se juniorske ekipe »Hajduka« i »Šibenika«, u kojoj su Šibeničani postigli vrijednu pobjedu u omjeru 3:2. Zgoditke su postigli Ivić II, Bakotić i Čeko za »Šibenik«, a za »Hajduk« Čaleta (autogol) i desni Branič.

»Šibenik« je nastupio u sastavu: Ivić I, Panjkota, Matov, Runjić, Mikulandra, Čaleta, Ivić II, (Žaja), Čeko, Bakotić, Orošnjak, Lasan. Mlada ekipa »Šibenika« prikazala je dopadljiviji i u tehničkom pogledu bolji nogomet. Oni su imali više prilika za gol, koje nisu uspjeli iskoristiti. Kod »Šibenika« svi su igrali dobro, a posebno se istakao Mikulandra, koji je ujedno bio najbolji igrač na teren. (S.M.)

Kotarsko prvenstvo u odbojki i malom rukometu

U nastavku kotarskog prvenstva u odbojki odigrane su zaostale utakmice i to:

3. XI. DTO »Partizan« Zaton — DTO »Partizan« Šibenik 3:1. Utakmica je odigrana po vrlo lošem vremenu. Domaća ekipa pružila je jak otpor i time postigla uspjeh, pobijedivši ekipu »Partizana« iz Šibenika i na taj način je postigla prednost za daljnje kvalifikacije. U drugoj utakmici (uzvratna), koja je odigrana u Šibeniku, pobijedila je ekipa DTO »Partizan« Šibenik sa rezultatom 3:0 i time se kvalificirala za daljnje polufinalno takmičenje.

U utakmici koja je odigrana u Žitnici između ekipe iz Žitnice i DTO »Partizan« Tepljuh pobijedila je boljom igrom ekipa DTO »Partizan« Tepljuh sa rezultatom 3:0.

14. XI. odigrana je uzvratna utakmica između DTO »Partizan« Murter i ekipe iz Prvić Šepurine, te je uslijed mraka utakmica prekinuta kod stanja 1:0 za ekipu Prvić Šepurine. S obzirom da je prva utakmica završila sa rezultatom 3:0 u korist ekipe Prvić Šepurine, time je ekipa Prvića stekla pravo daljnjeg takmičenja.

U nedjelju 17. XI. održano je polufinalno takmičenje u kojem su se plasirale ekipe: DTO »Partizan« Šibenik i TLM »Boris Kidričić« i ekipa Prvić Šepurine.

U prvom susretu ekipa Prvić Šepurine pobijedila je ekipu TLM »Boris Kidričić« sa rezultatom 3:2. U ovoj utakmici u prva dva seta ekipa TLM bila je bolja što i pokazuje vodstvo od 2:0, ali pošto je mlada ekipa Prvić Šepurine uspjela je pobijediti sa rezultatom 3:2.

Ekipa DTO »Partizan« je pobijedila boljom igrom ekipu TLM sa rezultatom 3:0.

Treći susret između »Partizana« i Prvić Šepurine završio je 3:1 u korist »Partizana« zahvaljujući većem zalaganju igrača »Partizana«.

Za finalno takmičenje plasirale su se ekipe DTO »Partizan« i TLM »Boris Kidričić«. (A. B.)

»V. ŠKORPIK« — »GIMNAZIJA« 5:4

22. o. mj. održan je susret u stolnom tenisu između šestih razreda Gimnazije i momčadi »V. Škorpika«. Za šeste razrede su nastupili: Milovac, Batarelo i Šarac, a za »V. Škorpik«: Lauri, Parač i Martinović. Susret je održan u prostorijama Remontnog zavoda, a završio se rezultatom 5:4 u korist momčadi »V. Škorpika«.

Od gimnazijalaca najviše se istakao Milovac, pobijedivši u sve tri partije, a dobro je igrao i Batarelo, dok je kod protivnika dobru igru pružio Parač. O ishodu susreta je odlučila zadnja partija Lauri — Šarac, iz koje je Lauri izašao pobjednikom. (Z)

POUKA - ZANIMLJIVOSTI - ZABAVA

TRAKTOR BEZ VOZAČA

Jedna tehnička firma iz Friedrichshafena (Friedrichshafen), u Njemačkoj, konstruirala je robot uređaj za upravljanje traktorom. Pomoću tog uređaja traktor se može »narediti« da krene, promjeni pravac i da se zaustavi. Traktor ipak ne može da se kreće potpuno samostalno, to jest bez prisustva čovjeka: osoba koja upravlja njime korača pored ili iza vozila. Radom kvačila i volana upravlja se hidrauličnim putem.

NOVI LIJEK ZA SMANJENJE KRVNOG PRITISKA

Prema vijesti koju je donio list »Trud«, sovjetski naučnici su pronašli jedan nov preparat za smanjenje krvnog pritiska.

Preparat, koji je dobio ime »grandiflorin«, izrađen je u naučnom institutu u Suhumiju, na Cr-

nom Moru. »Grandiflorin« se spravlja iz jedne biljke koja raste u južnim krajevima Sovjetskog Saveza. Zasad je njegovo djelovanje s uspjehom provjereno na majmunima, a uskoro će se izvršiti ispitivanja i na ljudima koji pate od visokog krvnog pritiska. (Sedma Sila)

MALI SAVJETI

Kako podrum držati u redu

Napraviti red u podrumu nije lak ni prijatan posao, ali je neophodan. Prije svega iz podruma treba izbaciti nepotrebne stvari da bi se dobilo što više prostora. Kad je to učinjeno, treba ustanoviti gdje je oštećen, da bi se kvar popravio. Ako je vlažan, ispitati od čega je vlaga nastala. Ako u podrumu postoje rupe zatvoriti ih malterom, razbijena prozorska okna treba oprati a iscjepanu žičanu mrežu na podrumskim prozorima zamijeniti novom, paučinu i naslage plijesni očistiti. Plijesan ne samo što ruži zidove, nego se od nje kvare namirnice koje se drže u podrumu.

Ako se u podrumu, osim drva i uglja, smjeste voće ili krompir, onda se zidovi moraju svježe okrečiti i u njih uglaviti police od dasaka. Ako police već postoje, onda ih treba izriniti vrelim cjeđom i pustiti da se osuše, prije nego što se na njih stavi mašta od žimnice. Ujedno treba provjeriti da li su dovoljno učvršćene da bi mogle izdržati teret. Sanduk za voće i krompir također se mora izriniti vrelim cjeđom i osušiti.

Osim toga, prije nego što se žimnica smjeste, u podrumu se mora svuda obrisati prašinu i sve oprati vrata, dno prozora, kao i njihova okna. Isto tako podrum treba i dobro provjetriti.

I preko zime, podrum se s vremenom na vrijeme mora spremiti i provjetriti, kad nisu dani suviše hladni.

Kako čistiti i prati izloge i prozore

Kad brišete prozore, najprije treba skinuti prašinu sa drvenih dijelova i okana. Kad je ovo učinjeno, čišćenje je znatno lakše.

Brisanje drvenih roletni dosadan je posao, ali neophodan, jer prljavština sa njih prelazi na prozor. One se prvo očiste od prašine pa zatim obrišu vlažnom krpom.

Križaljka

VODORAVNO: 1. državni praznik naroda Jugoslavije, 11. glas zvičeri, 12. strano muško ime, 13. zatvor, 15. konj u narodnoj pjesmi, 16. vrsta pjesme (množ.), 17. ptica pjevalica, 19. vokal i konsonant, 20. prvak, 22. lična zamjenica, 23. rijeka u Kolumbiji, 25. historijsko mjesto na području kotara Karlovac, 28. kemijski simbol za »kriptom«, 29. jedan naš narod, 31. suprotni veznik, 33. vrsta ruže, 34. obočije u jezeru Mala Prespa, 35. propeler, 37. oružani sukob naroda, 38. odana, 40. vojske (strano), 42. ime i prezime potpredsjednika Saveznog izvršnog vijeća FNRIJ.

42-letter crossword puzzle grid with some letters filled in.

OKOMITO: 1. narodno muško ime, 2. planina u Turanu, 3. kratica za »nogometni klub«, 4. mađarska luka na desnoj obali Dunava, 5. američki pisac fantastičnih romana imenom Allan (»Gavran«), 6. pamet, razum, 7. naziv za jednog obrambenog igrača u nogometu, 8. dvorac kod Apeldoorna u Nizozemskoj, 9. ime Mesarića, 10. junačka pjesma (množ.) 14. skrbnik, 16. ribarski pribor, 18. dio kućnog namještaja, 21. jedan ljetni mjesec, 24. napjevi, 26. obrtnik koji se bavi pilenjem drva, 27. mjesto u Hrvatskoj, 28. balvani, 30. mjesto u Sloveniji, 33. grad u Rumuniji, 35. grad na Siciliji, 36. vrsta papige, 39. inicijali za mjesto Radohova Vas, 41. dva konsonanta.

Rješenje križaljke iz prošlog broja: VODORAVNO: 1. Jadran, 7. Stošić, 12. upravitelj, 14. Abi, 15. V (Vraz), S (Stanko), 16. nit, 17. OK, n, 18. idoli, m, 21. trati, v, 23. Ist, 24. pri, i, 25. jedno, e, 28. sje ne, o, 31. oa, 32. igo, 34. ep, z, 35. tuš. 37. Slavonija, 40. Ankara, 41. Oštrelj.

Inicijali okomito: 2. Aleksandar Puškin, 5. Antun Vramec. (J. V.)

UPRAVNI ODBOR KOMUNALNE BANKE - ŠIBENIK

raspisuje

NATJEČAJ

ZA DIREKTORA FILIJALE U DRNIŠU

Uvjeti:

Ekonomski fakultet ili srednja škola ili svršeni bančini tečajevi i škole sa najmanje 5 godina rada na rukovodećim mjestima u Banci ili privredi.

Plaća po Uredbi, dopunska plaća i položajni dodatak po Pravilniku.

Pismene ponude s opisom o dosadašnjem radu uputiti Komunalnoj banci, u Šibeniku, do 15. XII. 1957. godine.

»ŠIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik. Uređuje redakcijski kolegij. Glavni i odgovorni urednik: Nikola Bego.

Uredništvo: Šibenik — Ulica Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-62

Tekući račun: Komunalna banka Šibenik broj 47-KB-15-Z-182

Rukopisi se ne vraćaju

Pretplata za tri mjeseca 130, za pola godine 260, a jednu godinu 520 Din

Tisak: »Štampa« Šibenik

**RADNI KOLEKTIV
TRGOVAČKOG PODUZEĆA „KORNAT“ ŠIBENIK**

Svojim mušterijama i radnim ljudima
kotara Šibenik

Č E S T I T A

29. novembra - DAN REPUBLIKE

**PODUZEĆE ZA IZVOZ DRVETA „ŠIPAD“ - SARAJEVO
SAMOSTALNI POGON U ŠIBENIKU**

Svim radnim ljudima Šibenika

č e s t i t a

Dan Republike

KOTARSKI ZAVOD ZA SOCIJALNO OSIGURANJE - Šibenik

Svim osiguranicima,
poduzećima i usta-
novama, te radnim
ljudima naše zemlje

č e s t i t a

29. novembra
Praznik Republike

KINOPODUZEĆE ŠIBENIK

Svim svojim posjetiocima i radnim ljudima Šibenika

Č E S T I T A

DAN REPUBLIKE

**PODUZEĆE ZA PROMET I PRERADU PREHRAMBENIH
ARTIKALA „K R K A“ ŠIBENIK**

Svojim poslovnim prijateljima i radnom narodu Šibenika

Č E S T I T A

PRAZNIK REPUBLIKE

ELEKTRIČNO PODUZEĆE ŠIBENIK

Svim radnim ljudima šibenske općine

Č E S T I T A

PRAZNIK REPUBLIKE

Radni kolektiv „PREHRANA“ Šibenik

Svojim poslovnim prijateljima i radnom narodu šibenskog kotara

Č E S T I T A

PRAZNIK REPUBLIKE

SVIM RADNIM LJUDIMA ŠIBENIKA

Č E S T I T A

DAN REPUBLIKE

TRGOVAČKO PODUZEĆE „VOĆE“
ŠIBENIK

LUKA I SKLADIŠTE ŠIBENIK

Svim radnim kolektivima i narodu šibenske općine

Č E S T I T A

29. novembra

PRAZNIK NARODA JUGOSLAVIJE

**Tvornica glinice i aluminija
L O Z O V A C**

Proizvodi:

glinicu,
aluminij
i aluminijske
legure.

Svim radnim kolektivima
u našoj zemlji

č e s t i t a

29. novembra
PRAZNIK REPUBLIKE

Narodni odbor općine Šibenik

Svim radnim kolektivima, ustanovama i
nadležtvima, te radnom narodu šibenske
općine **čestita**

Dan Republike - 29. novembra
želeći im nove uspjehe
u socijalističkoj izgradnji

Tvornica elektroda i ferolegura Šibenik

PROIZVODI: Feromangan, silikomangan, silikokalcij, ferovolfram,
amorfni ugljen, elektrode i kisik.

*Svim radnim kolektivima i radnom narodu
socijalističke Jugoslavije čestita*

PRAZNIK
REPUBLIKE

NARODNI ODBOR KOTARA ŠIBENIK

Svim radnim kolektivima,

ustanovama i nadležtvima

POVODOM PRAZNIKA REPUBLIKE

Ž E L I

mного uspjeha u socijalističkoj izgradnji zemlje.

Tvornica lakih metala „BORIS KIDRIČ“ - ŠIBENIK

PROIZVODI: valjane, presane i vučene poluprodukte od aluminija i njegovih slitina za:

arhitekturu, građevinarstvo, brodogradnju, zrakoplovstvo, rudarstvo, industriju vagona i automobila, prehrambenu industriju i ambalazu, te za sve ostale potrošače.

Poluprodukte izrađuje po DIN propisima i specijalnim zahtjevima i to: limove, trake, folije, rondale (šabe), cijevi i zicu.

Šipke, cijevi i sve vučene profile proizvodi u dužinama do 7.000 mm, presane i do 10.000 mm dužine.

Svim radnim ljudima
socijalističke Jugoslavije

čestita

PRAZNIK REPUBLIKE

GRAĐEVNO PODUZEĆE „IZGRADNJA“ - ŠIBENIK

Izvodi: Visokogradnje i niskogradnje, mostogradnje, cestogradnje i obale.

Svim radnim ljudima naše zemlje

čestita

DAN REPUBLIKE - 29. novembra

„MESOPROMET“ — ŠIBENIK

Svojim mušterijama i
radnom narodu Šibenika

čestita

DAN REPUBLIKE

Veliki praznik naroda Jugoslavije